

הוצאת וואונגס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ג

שבחי הרב

והמה קלות דרכי ושכחי רבינו הקדוש הנאון
הישיש האלקי ר' **שניאור זלמן**
מלאדי זלוק"ל בעהמ"ח

ספר התיאור והשו"ע : אפס קלסו תראס מהקורות
חתו במאמר בפ"ב אשר נוסע בעזה"י ועוד
ספורים אמיתים רבים מאתו ז"ל נבגיני

ונספחו להספר הזה נוראות ונפלאות
מחביריו ותלמידיו הקדושים
כמבואר בפנים זכותם יגן עלינו שנובה
לנשים נגדים בביאת מ"צ ב"ב אמן :

הובא לבוס"ד ע"י האברך המופלג מוסי' מיכאל
לוי פרוסקין נ"י

שנה ונגלה כבוד אדונינו הרב זלמן ז"ל לפ"ק

במצות ובסוללות סגיד מוסי' אברהם
ירושע העשיל דראקד בהרב הלוי
מוסי' יהודה גרשון ז"ל

הוצאת וואונגס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ג

הקדמה

אמר הכותב מנעורי נתגדלתי בין החכמים והחסידים אשר

הסתופפו בלל קדושת רבינו הקדוש הגאון הישיש

ר"ש זלמן מלאדי ז"וק"ל ותלמידיו ומדי שנה בשנה ביום י"ט כסליו אשר

אנחנו עושים אותו יום משתה ושמחה ויו"ט למזכרת הנס אשר נעשה לרבינו

הקדוש אשר נפדה ממאסרו מפ"ב ביום ההוא דרשתי וחקרתי תמיד מהזקנים

והחכמים אשר לא יכזבו באמונתם את אשר קרה להרב במאסרו כי רייתי

להתחקר על פירשי המעשה ההוא למען נתבונן בגדולת הצורא מהכח אשר

שם ביראיו וכאשר נודע לי דבר דיבור על אופניו מכל פרטי המעשה הייתי

משתוקק תמיד לחקוק הדברים בעט ברזל למען לא ישכח מפי זרעיו המעש'

הנוראה הזאת כי מוסר השכל הוא לכל מצבי מדע. אך יראתי עד עתה

לגשת אל המלאכה הזאת פן אגרע ח"ו בכבוד הרב. אך מאשר ראייתי בשנה

העברה נדפסה המעשה על ע"ט (נקראה בשם מעשה ר' זלמניא) והיא מלאה

שקרים ושטויות [כי כתבה ילד בוקאווינא אשר לא ידע ולא שמע מעולם

את שם הרב וכאשר שמע מאיזה תינוק המעשה העלה אותה על הספר

ולא השכיל להפריש הטוב מן הרע ואין מן הצורך להעיר לב הקורא ע"ז כי

מעמס יבין כי אין זה ממס] עכ"ז ראייתי לחיצת שם הקדוש מרבינו: כל

העם בעודה בכפה בלעוס: אמרתי עת לעשות לה' לכתוב על ספר

אפס קצוה מגדולת רבינו הק' ומדי דברי בו אציע לפני הקורא כל הסיפורים

האמיתיים אשר קרה את רבינו הק' מיום הולדו עד אשר נגזר מעיני בשר

כל אשר שמעתי מאנשים אשר שפתם צרור מללו אמנם לא כולם אוכל לכתוב

מחיסרון ידיעה ומקולר היריעה :

והנה אמרז"ל כל פטופוטין בישין ופטופוטי דאורייתא טבין (ועיין פרש"י)

ולהבין כוונת המאמר הזה אשר כינה דיבורי תורה בשם פטופוטין

ומה משמיענו בזה הלא נטווינו והגית בו כו'. ושננתם בו'. אך האמת

הוא לדעתי הכותב כי חז"ל כיונו על סיפורי התהגות הת"ח האמיתיים אשר

הם המה תורה בעלם כמאמר האי ת"ח דרתא אורייתא הוא דקא מרתא

בזה. ר"ל יען הת"ח כל התהגותו היא עפ"י התורה ואשר הוא מחדש בעין

שכלו היא תורה שלימה ומספך חומרו לדת התורה עד שנעשה תורה בעלם

כמו שאמר הרב הקדוש ר' **אברהם יהושע העשיר מאפטא**

אשר הלביש את המורה להרב

הקדוש ר' **ישראל מרוזין** אמר כי קיים מצות גלילה בספר

תורה

הקדמה

תורה : ולזה כוונו באמנם ז"ל לאוריינתא וישראל כולא חד ראונס כי הת"ם האמיתים ההונים בתורת ה' יומס ולילה וכל מחשבותיהם וכל ענייניהם היא רק בהתורה ומתקשרים בה בקשר אחד עד שהם נעשים בעצמם תורה שלימה בעצם וכמאמר הרב הקדוש רבי **ישראל דוב** מווילנדיק אס הרב דומה למלאך ה' לבאות תורה יבקשו מפיהו ר"ל בכל היואל מפיו אפילו אס מדבר במילי דעלמא יבקשו שס תורה וד"ל ודפח"מ . זה מחמת כי המה בעצמם תורה וממילא כל דיבוריהם אפילו סיפורי מעשיות היא תורה כמו שנמלא בתורה הקדושה הרבה סיפורי מעשיות ואין הבדל בינם לחוקי התורה כי הכל תורה בעצם ולזה כיוונו רבותינו ז"ל במאמנם שיחת חולין של ת"מ לריבין לימוד כנ"ל וד"ל . ובזה יובן כל פטופטין בישין ראונס פטופטי ההמון המדברים במילי דעלמא הוא מאלד החומר שהוא בעצם רע ופטופטי לאוריינתא ראונס מהת"מ האמיתים אשר היא תורה בעצמה טבין כי גם הפטופטין שלו הם תורה . אולם אס היה כוונת רז"ל על הת"מ עצמם למה שינו פה דבריהם הלא כבר אמרו שיחת חולין כו' וע"כ מוכרח לומר כי כוונת כל המאמר הוא על ההמון כי כל השיחות בטילות שלו בישין והשיחות שמשיח מת"מ שהיא לאוריינתא בעצם אף שהם אינם יודעים כלל הפנימיות של הת"מ והמה משיחים רק פטופטי מלין מחילוניות והתנהגות הת"מ גם זה הוא עוב וסבן זה כי לדעתי כיום הדברים וכן שמעתי בשם הרב הקדוש ר' **שלום בן דמראן** שאמר לאנשיו כשתהיו ביחד תשיחו ממני ואס יכלס לכם דיבורים ממני תשיחו מכסאותי ומספסלי ודפח"מ כי הן המה דיבורי תורה כי כלי החילוניות המה תשמישי קדושה וד"ל .

ועתה אס אתה הקורא תתן לבך לסבין את ההאנה הקטנה אשר הלעתי לפניך ידעתי כי תדון אותי לזכות ותחזיק לי טובה אשר העלתי לפניך על הספר מעשי וקורות רבינו הקדוש הנ"ל כי ידוע לכל כי הוא היה תורה שלימה בעצם וגאה ויפה השיחה ממנו מאוד מה גם כי יכירו הכל להתבונן ולהאמין כי ניתן כח בלדיק המושל ביראת חלקים לשנות הטבע כראונו וה' אתם שהלכס כמותם ר"ל ההליכה וההנהגה בכל עניני העולם הן ברוחניות והן בגשמיות הכל כמותם כמו שהם מנהיגים כי ההכרח לכל דור להנהיג א"ע כפי הרוון מחכמי' ודורשיו ואז לא יכשלו לעולם כאשר דרז"ל ע"פ בהתהלך תנחה אותך בעולם הזה ובשכנך בקבר כו' וקראתי שם **הספר**

הקדמה

הספר שבהי' דר' יען כי בכל מדינות פולין וואלן ובאחערב' קוראים אותו בשם רב סתם ועיקר המחברת היא מסיפור שבחיו ודק שאלה אחת קמנה נשאר בידי לשאול מאתך קורא נעים אולי תמצא בספר איזה דבר אשר ידעת אותה בשינוי קצת או תמצא אשר גרעתי או הוספתי מכפי שמועתך אל תבהל ברוחך לדון אותי לשקרן חלילה כי תדע כי אנכי סרקדתי בנפס ובכברה כל הסיפורים ואשר בררתי מהם לפי שכלי הסולת נקיה אלו הלגתים לפיך ומקובלים הם בידי מפי חסידים ולדיקים ומכמים גם לא תתפלל על לשון הנמוך והקל אשר סדרתי בס הסיפורים הן מפנים הספר והן מהקדמה • האמין לייקירי כי יש לאל ידי להעתיקם על לשון נח ומליצה נאה אבל נימוקי עמי למען ירוץ כל קורא בו כקטן כגדול :

גם התעשיות אשר הוספתי מהלדיקים המבוארים בפנים הספר ברורים ואמיתים המה וראויים להפיצם בישראל. ומוך דבר זכות כל הלדיקים המכרים בואת המחברת יגן עלי ועליך הקורא שזכה להיות מתמכין דאורייתא להחזיק בימין הלדיקים והמכמים שבכל דור ועל ידם יושפע לנו שפע ברכה והצלחה בבני חיי ומזוני ברוחניות וגשמיות בתוך כלל ישראל אמן :

דברי המתאבק בעפר רגלי דהכמים ומתרפק באהבתם בלא לב ולב. המצפה לישועת ה' מקים ישועה כרגע אותי לחנן • לסעוד ולתמוך ידי • פרישת רחמי וטוביו ממרום קדשו ימלא נפשינו : בביאת מ"צ ב"ב אמן :

שבחי הרב

בעזה"י נחל לספר אפס כזהו מגדולת רבינו
הגאון הרי"ב בעהמ"ח ספר התניא והשו"ע ז"ל
נבנ"מ זי"ע ועב"י אמן :

א איש הי"ב ארץ רוס' הלבנה בעיר לאזנע ושמו ר' ברוך ויוליד
האיש לעת זקנתו שני בנים ויקרא שם האחד שניאור זלמן
ושם השני קרא יהודא ליב וכאשר גדלו הנערים ראו כי הנער
ש"ז הפליא מאוד בלימוד על כל בני דורו ויחבם מכל האדם
בדורו בכל השבע חכמות ובחכמת התורה הפליא לעשות ובהיותו
בן ט"ז שנים נמר את כל הש"ס עם כל המפרשים והפוסקים
ראשונים ואחרונים עד שהי' שגורים על פיו ממש (והשני גם הוא
הי' גדול בתורה מאוד וחיבר ספר שארית יהודא על הרי"ב
מליחה) ולאשר כי חאיש ר' ברוך לא הי' עשיר ואחרי
פטירתו נשארו בניו הקטנים עניים ומחמת כי התמידו מאוד
בלימוד לא הסתכלו כלל על צרכי הגשמיות וכאשר נתפרסם
בעולם גדולת הרב המגיד הגדול ממעזריטש ונשמע בעולם רוב
חכמתו וגדולתו רצה לכתת הבחור ש"ז רגליו לק"ק מעזריטש
לשמוע לקח מפיו ומחמת כי המרחק רב מן העיר לאזנע לעיר
מעזריטש נתעכב מלנסוע הרבה ובין כך לקחו עשיר אחד
מויטעפסק לו לחתן אבל הרב לא פנה לצרכי העולם והי'
דרכו בקודש ללמוד יום ולילה בעמידה ואח"כ כתת רגליו לק"ק
מעזריטש ושם קנה שלימותו בתורה ועבודה ויראת ה' ונדבר
ממה שקרה עם הרב רש"ז במעזריטש להלן ולמען לא להרבות על
הקורא בסיפורי דברים אשר לא ממגמתנו נניח לספר פרטיו מעשיו
וגדולת הרב על שעה קטנה ונבאר התגלות הריב אשר נתגלגלה
אז בין תלמידי הה"מ ממעזריטש ובין הרב הגאון ר' אליהו
מולינא כי אינשי דלא מעלי דברו סרה בפני הגאון ר' אליהו על
תלמידי הה"מ כי אינם מתנהגים בדרך התורה ורק חדשות אותה
גפשם והרכה גביית עדות הי' בזה אשר אנשי מרמה העידו ע"ז
לשוא מה גם כי לקטנות שכלם לא הזינו מעשיהם כאשר קרה

שבתו הרב

פעם אחת אשר באו שני אנשים מוילנא והעידו לפני הגאון הנ"ל כי היו במעזיטש ושבתו שם וכליל ש"ק ראו כי רקדו האנשים בלילה ועל הפתח עמדה אשה לראות הריקודים וקיבל הגאון הנ"ל זאת לדבר מגונה והאמת הי' כי הרב הקדוש האבדק"ק בארדיטשוב התפלל שם עם עור רבנן כגילו ודרכם הי' לפזז ולרקד ולכרבר בעת תפילת צבת הכעש"ט מרת אדל ז"ל אשר חשק' נפשה מאוד לראות תפילתם בלכת אש עמדה לפני הפתח לראות והמלשינים שלא הבינו מהות התפילה ברעש ובריקוד מה גם כליל ש"ק והמה ראו מחורי החלונות כי המה מרקדים ואשה נצבת אצל הפתח וכרצונם כן שפטו את הרב הזה והגידו להגאון בתו"ע מה שברו מלבם ועור הרבה שקרים דברו בפני הגאון עד אשר הוא רן את דינם כי המה נטו מדרך הישר ומדרך התורה וכתב עליהם שטנה מאוד כאשר נדפס המכתב בספר מצרף העבודה והנה בעת ההיא הי' הרב הק"ר לוי יצחק שהי' אב"ד אח"כ בבארדיטשוב הי' אז אבדק"ק פ"נסק וכאשר נסע למעזיטש נתרבה עליו מחלוקות מאוד וגוף המעשה נספר אח"כ אי"ה לקמזע"ה לא זאת מגמתנו (כי רצוני לבאר קודם מעשה הרב ר' ש"י במאסרו) ונתגלגל הרב עד כי גרשו את הרב מפ"נסק ונתקבל מקורם ל"ק זעליחאב ואח"כ לבארדיטשוב ובפ"נסק נתקבל אבגדור המסור לאב"ד זסוף מעשיו הוכיחו על תחלתו כי הי' רשע עריץ; והנה אחרי גניזת ארון הקודש הה"מ הגדול והרב ר' ש"י ישב על כסא קדשו בק' לאזנע ומשך לכבות אח"כ ל"תורה ולתעורה ולתפילה ושינה את נוסח התפילה ח"ה מאוד לאנשי העולם אשר נטו אחרי הגאון הנ"ל ונתרבה המחלוקות מאוד וביני לביני ניתן מקום לשטן להשטין ב"ה" איזה שו"ת מניהון ראה אחת והכשירה הגאון האב"ד מבארדיטשוב ואכיגדור הרב מפ"נסק אסרה וכתב דבריו להגאון והוסיף וגרע דברים מגוף המעשה למען הצדיק נפשו עד שנתגלגל הדבר כי הגאון הנ"ל הסכים לדבריו ואז צעק אבגדור על החסידים כי הם אוכלי מתיפות והחסידים אשר הי' בפ"נסק (כי שם גרו אז הרב הק' ר' שלמה מקארלון ותלמידיו ר' אשר מסטאלין ואנשיהם) עשו בזיון לאכיגדור הנ"ל על אשר חפה דברים על עם ה' וע"כ לקח אכיגדור דרך אחרת לעצמו

שבחי הרב

ומזה נצמחה כל הרעה אשר נעשה עם הרב הק' ר' ש"ז :
ב אביגדור הג"ל נסע לוויילנא לרחם לבב העם בהראותו
המכתב אשר כתב הרב הק' על ה:און(אשר לא רצה
לקבל דבריהם ולא להסתכל בהם מחמת המלשינות שהיו עוד בימי
הה"מ הגדול וע"כ האמין לאביגדור כל אשר אמר וע"כ כתב עלי'
הרב) כי הוא חבר לא ש משחית ולכן כאשר הראה להם זה
המכתב נתועבו קהילה גדולה ואספו כסף הון רב ונתנו לאביגדור
שיסע לפעמערם בורג להלשין את הרבנים הג"ל בדיניהם ויבז
אביגדור לשלוח יד בהרב מבארדיטשוב ובהרב ש"ז לברם כ"א
רצה לפעקע ביצתן של שונאי ישראל ורצה כי ישם חסידים
לא יזכרו עוד ויסע לפ"ב וילשין לפני דקיסר פאויל בעצמן את
ארבע גדולים ה' הראשון ה' הרב ר' ש"ז דלשין אותו כי לקח לו יד
ושם מאנשי בליעל לאסוף הון ולשנות כנהג ישראל ודוא ה'
עליהם לשר ורצונו למרוד במלכות ב' כי שולח סך מעות רב
לא"י ובודאי רוצה לקנות לו לאוהב את הסולטאן ועוד דברים רבים
כהנה אשר תקצר הידיעה מהכיל אותם והשני ה' הרב מבארדיטשוב
והשלישי הרב הק' ר' מרדכי מלעחווין והרביעי הרה"ק ר' אשר
מסטאלין ועליהם אמר כי הם התומכים והעוזרים להרב בכל
מקומות מושבותיהם ודורשים ברכים לחדש המנהגים נוסח
התפילה בכדי שיצמח מזה רצון הרש"ז ועוד אנשים רבים
מהחסידים התומכים בי"ד הרב מסר את כולו בעלה מספרים רב מאוד.
וכשמוע הקיסר פאויל את הדברים האלה אמר כי אין מן
הצורך ליקח את כל האנשים אשר מסר אביגדור כולם
במשמר למען לא להרעיש את כל העולם ורק יקחו את הרב
רש"ז להעמידו לפניו וממנו ירא' ויהקור אם כנים דברי המסור כלה
יעשה מכורם ואם לא ידע מה לעשות וע"כ נעשה פקודה
מהמלך לשר הפלך כי תיכף יבוא הרב לעמוד בחצר המלך
לאיזה דבר כי לא רצה ליקח אותו במשמר כפי הקיוצער פאויל
הי' אהב'אמת מאוד ורצה להעמיד כל מדינת רוס' על מרכן
האמת והי' רגיל להתחפש ולהיות בכל מקומות המשפט ובכל
שוקי העיר לראות הנהגת העם וע"כ אמר כי אין מן הצורך
לשלוח אחרי האיש הנצרך ולהרבות הוצאות כ"א לשלוח
פקודה

שבחי הרב

פקודה כי היא יבא ולקבל התימתו ע"ז ועי"ז יהי' מוכרח לקיים חתימתו למען לא יהי' מורד במלכות וע"כ רצה לשלוח פקודה לשר הפלך שיראה שיבא הרב ליום אשר הגביל לו אבל כמדקירת הרב הי' הדברים להמסור כי ירא אולי יביא הרב גביית ערות וראייות כי הצדק אתו ואתו יהי' יד רמה מגבירי ישראל וע"כ נתן שוחר רב ליועצי המלך והוכיח להם כי בודאי יברח הרב למדינה אחרת ומי יאמר לו מה תעשה כי כבר אסף הון רב חוץ למדינה כאשר הלשין אותו קודם וע"כ ישלחו אחרי הרב ציר מיוחד שיביאו אותו אסור בנחשתיי' כי אבגדור בדה שקרים מלכו על הרב כי הוא משתמש בקבלה מעשי' ויוכל לברוח אסלא ישמרו אותו שמירה מעולה והצליח מעשי' שטן ופעל גם זאת ע"י שוחר ופתוה שרים את הקייסער ונתרצה לשלוח אחריו סרדיוט מיוחד ויצו עלי' לאסרו בזיקים ואבגדור הג"ל נמץ שוחר להסרדיוט הנשלח אחרי הרב כי יקחנו פתאום מביתו ולא יתעכב עמו בשום עיר מעירות ישראל למען לא יודע הדבר לאנשי שלומיו אבל מה המה תחבולות אנוש ובפרט נבזה וחרל אישים. נגר ההשגחה פרטיות משי"ת על יריאיו כי תיכף נודע הדבר לאנשי שלומינו כי אבגדור הלשין את הרב לפני הקייסער בעצמו וממילא הבינו כי יצמח איזה חדשות מזה והודיעו הדבר לחרב כי יסע מביתו עדי ידעו פשר דבר אבל הרב אשר חכמה האלקית נוססה בו אמר האיש כמוני יברח רצוני לעמוד לפני מלכינו כי אקוה להשי"ת כי יוציא לצדק דיני ובאמת אם הי' בורח ח"ו לא הי' לשונאי ישראל תקומה ח"ו כי אז הי' מצדיק הקייסער את המסור כנראה מהבריחה אשר אמת בפיו וע"כ ישב הרב בביתו ויצפה לישועת ה' :

ג' ויהי כאשר בא הסרדיוט עם האנ"ח (זאנדרארין) להאזנעו וזכינו כל אנשי העיר כי עבדו הרב נוסע הוא והודיעו לחרב כי אנשי חייל נוסעים אחריו והרב היה לבוש תפילין אזופתח התלון והסתכל בהנוסעים ותיכף נפל הסרדיוט הנשלח אחריו מהמרכבה ושבר רגלו אחת והרב אמר ע"ז כי אין זה חידוש כי הלא ארז"ל וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך אלו תפילין שביאש וז"כ כאשר ראה התפילין נפל עליו פחד עד שנפד מהמרכבה וכאשר שאלו אנשיו לחרב למה אין אה"ע יריאים

שבחי הרב

מפני התפילין שלנו ענה להם הלא רז"ל אמרו אלו תפילין
שבראש ולא תפילין שעל הראש והתפילין שלי ב"ה הם בראשי
ולא רק על הראש וה' נתן חנו בעיני הסרדייט ונהפך עליו לרחמן
וירא מאוד לנפשו פן יענש אם ילחץ את הרב בחזקה וע"כ בא
והתחנן לפניו כי יסע אתו ולא יענישו כי הוא שלוח מהקיסר
ויסע הרב אתו והסרדייט נשאר בוויטעפסק בבית החפשית ואתו
שלחו סרדייט אחר והוליכו עד געויל והי' ע"ש לפנות ערב
והתחיל ליסע אתו בשבת ואז חשב הרב ברעתו מפני מה נזר
עליו חילול שבת ויזכור כי הלכה א' מהלכות שבת היה רפויה
בירו שלא ירד לעומקה כ"כ ועל העגלה בירר וליבן אותה
לעומקה ימיר נשכרו אופני העגלה ולא יכלו לתקנם עד אחר
שבת (וע"ז אמר הרב אח"כ הלצה בעת אשר יצא מהמאסר
צווחין אף עקתין במלין ושבתין כי גם העקתין זעקו כי יבטלו
מסעם כיום השבת) ואח"כ כאשר הביאו אותו לפעטערסבורג
קשרו את עיניו במטפחת והיליכו אותו במדרון כמו שתי שעות
והביאו אותו למבצר בבית חומה גדול עם חלונות גדולות אך
הרחק מהחלונות עמד שם כותל אחת גדולה קומתה יותר
מהחלונות למען לא יראה האסור שם את פני הרחוב והביאותו
למאסר ההוא וסגרו אותו שם ויהי הרב בהמבצר שלשה ימים
רצופים ולא טעם מאומה כיה' נותנים לו לשם לחם ומים אבל
הוא לא טעם מאומה אך הרב הי' נושא חן בעיני כל רואי'
כי השר הממונה על המבצר (שהי' יעניראל גדול) הסתכל
עליו בעינא פקחא וראה כי אנינו אוכל מאומה ויכנס השר אליו
וינחם אותו וידבר על לבו ויאמר לו כי לא לטבח חלילה הוכל
פה ורק שיעייני בדינו וישאל אותו למה אינך טועם מאומה הלא
מאבר עצמו לדעת אין לו חלק בו והשיב לו הרב יען כי אנני
בקו הבריאה שאוכל לאכול לחם אשר הוא מותר לי בעת
וזולת זו אין לי מה לאכול כי בשורי עכו"ם שאסרו לנו חז"ל לא
אוכל עד מיצוי הנפשו מה בכך אם לא יהי' לי חלק לעוה"ב
עכ"ז אין רצוני לאכיל טרפות וזולת זאת איני יכול להכיל בעת
שום מאכל מחמת כי חולה אנכי ויאמר לו השר ספר גא לי
דרכך בביתך אם אין אתה בקו הבריאה מה היתה דרכך לעצום
דהשיב

שבחי הרב

להשיב נפשך ויאמר הרב ררכי היתה כי הייתי טועם מעט
משקה מרובש על ווינסיל(שקורין ווינסק) והייתי אוכל צנן
מרוקח ברבש (שקורין איינגימאחטש מרעטעך) ויאמר לו השר
אם אנכי אביא לך את המאכל הזה מיהורי האם תאמין לי
ותאכל ממנו אז ענה לו הרב אם לא ישלח בו יד זר וזולתך
ורק אתה בעצמך תקבלו אצל היהודי ולא תסיח רעתך ממנו
עד תביא אותו לכאן אאמין לך ואאכול וימצא הרב חן בעיני
השר וירתום סוסיו ויסע להגביר ר' מרדכי מלעפלע אשר הי'
אז בפ"ב ויאמר לו בעוד שעה תכין לו צנן מרוקח ברבש
בקדירה חדשה והגביר ר' מרדכי מלעפלע הי' מכירו כי הוא
השר מטיינע סאוייעט ולא ידע בשביל מי חדר את החדרה
הזאת כי על הרב נשמע כי הוליכוהו על הים וכאמת לא כן
היה כי לא הוליכוהו כ"א כטיינע סאוייעט ויתקן הגביר את
המרקחת וישימהו בקדירה חדשה ועל שולי הקדירה הניח פתקא
קטנה לאמור " להודיע מי ומי " ויביא השר בעצמו את הקדירה
עם המרקחת ויתנו להרב ויתן לו הרב תודה ויאכל ממנו וכראות
השר כי הוא אוכל והביא מעט שמה מאוד ואחר שכוּע היה
קרוב שיכלה המרקחת אמר השר להרב רצונך שאביא לך עוד
ויאמר אם תרצ' כחסדך רצוני בזה אבל רק לך אני מאמין ולא לשום
איש ולקח השר את הקדירה עם מעט המרקחת אשר הי' בה
ונסע שנית להר"ר מרדכי וצוה לרקיח עוד מרקחת הזו והרב
הניח ג"כ פתקא קטנה על שולי הקדירה כתוב בה לאמור
" ליב מיאנעוויטש יסע תיכף לוויילנא " ויעזכי כסה אותה במרקחת
לא ראה אותה השר והוא לא נגע בזה על כי האמין לו הרב
רצה לעמוד באמונתו והי' ירא ממש לנגוע בהמרקחת ויהי
כאשר ראה ר"מ הפיתק' ור' מרדכי הנ"ל הי' מאנשי הרב והכיר תיכף
את הכתב וחפשו בכל העיר הנמצא בה איש ליב מיאנעוויטש
ותחילה דימו כי רעתו על אחיו הרב ר' ליב בעהמ"ח ספר שארית
יהודא אבל כי לא הי' אז בפ"ב ובפתקא כתוב תיכף וע"כ
הלכו לחפש בעיר בין כך הביאו לפני הר"מ איש המוני מכת
החסידים שמו ליב והוא מיאנעוויטש ויחקרו אצלו אולי הי'
בויילנא ואחרי החקירות נודע להם כי הוא בן אחותו של הנאון

שבחי הרב

ר' אלי' מוילנא וע"כ נשאר כדעתם תיכף כי זה הוא אשר כיון הרב עליו ונתנו לו סך שני אלפים רי"ב כי הכירוהו כי איש ישר הוא ונטה מאוד לצד החסידים ואוהב מאוד את רבינו הרב וצו' לו שיסע לוויילנא תיכף ואמרו לו המקום והזמן ילמדוך את אשר תעשה שם כי עוד אינאנו יודעים כוונת הנסיעה ויקבל האיש את צה"כ ויסע לדרכו :

ך עתה נניח מעט מלספר מעשי האיש בוויילנא ונדבר מעט מספור השיינע סאווינעט ואת אשר קרה שם עם הרב: תיכף כאשר לקח את הרב למאסר נסע תלמידו הקדוש ר' אהרן הלוי זצ"ל לאסוף מעות עבורו ובתוך ג' שבועות אסף ארבעים אלף רובל סי"ג כי בכל מקו' נואו גזר על כל החסיד' הצעירי' שיתנו מהנדוני' עשרה פריצאנטומי לא ישמע לדברי הרב ר"א אשר הי' המוציא המביא והמכנים בכל בית הרב שלשים שנה על פיו יצאו ועל פי' באו כידוע לכל וכאשר קבץ את המעות שלחם ליד ר' מרדכי הנ"ל וכאשר נודע להסבבירור עפ"י מעשה הנ"ל כי הרב אסור במבצר הסתר הנ"ל מצאו דרך בשוחר רב שיוכל איש אחד לכנוס להרב ובהרו את ההכיד המפורסם ר' שאול מסיראטשינע והוא הי' הולך אליו בכל פעם והי' נושא אל' אכילה ושתיה ושאר צרכיו ואח"כ קבלו בכל פעם פורטקאלין הניקרא בלשון רוסי' וואפראסין ממנו ושרי המלוכה שלחו בכל פעם לקבלת הפורטקאל' : איש אחר ואשר שאלו אותו מה מפני מה שינה דנוסחא ומפני מה קיבץ מעות א"י ומפני מה נאספ' אדיו מכל המקומ' ועל כל השיב בחבמ' פעם אחת בא אליו לקבל דאפראס הקייזער פאזיל בעצמו והרגיש הרב תיכף ועשה לו הכבוד השייך להקייסער וקראו אדוני הקייזער וינער בו פאזיל ויכחש לו ויאמר אנני קייזער ובפני מה תעשה לי הכבוד השייך לקייזער ויען לו הרב מלכותא דאיעא כעין מלכותא דרקיע ובבואך נפל עלי פחד והכנתי תיכף כי ודאי אתה בעצמך הקייסער ואח"כ בחן חכמת הרב בכל השבע חכמות כידוע לכל ומצאו אותו יודע בכל חכמה על כור' פעם אחת השיבו אותו כמאכר בבקוק אפל והושך מאוד ביום כמו " דולק שם נר ציץ כמו בלילה ויבא אליו מניסער אחד

שבחי הרב

מניסטר אחד וישאלו האם תוכל לרע בלא מורה שעות השעה בצמצום כמה שעות אלו מזלילה. כעת ויעזלו הרב אנכי אופל להגיד לך בצמצום כי כעת הוא שעה ב' אחר חצות היום ועוד ד' מנוטין ורא לילה הוא כעת וישאלו המניסטר מאין אתה יודע ויאמר לו הרב כי ביום מאירים "כצירופי הויה ובלילה י"ב צירופי אדני וע' הצירוף אנכי יודע השעה בצמצום

פעם אחת קראו את הרב לבית היועצים כי יקבלו שם פורטקאל ממנו והיה בבית ההיא מחוגה אחת מכוסה בריצפה וכל הצועד עליה היה גופל עד חציו מתחת להריצפה ושמה עמדו אנשים ליסר את החוטא בשוטים למען יודה על מה שדורשים מאתו וישערו הם כי בודאי יפול גם הרב שם וילענו ממנו. אבל הוא בביאו לבית הכין תיכף וילך מן הצד בימינו עד אשר עמד לפני שולחן היועצים בלי שום פגע ויתמחו כל הוואים ע"ז וישאלו אותו למה הלכת מן הצד ולא הלכת בדרך כל ההולכים באמצע ויען להם הרב לא להנם הזהירו רז"ל כל פינות שאתה פונה לא תהא אלא לימין כי כל ההולך בלא דעת למקום אשר ישאוהו עיניו יוכל ליפול ברשת אשר הכינו לו. ואז שאלוהו היועצים הגר נא לנו אם מן השמים הודיעוך כי יש פה מחוגה אומעצמך הבנת ויען להם אנכי בהכנסי לבית ראית כי שם הרצפה משונה מעט והבנתי כי לא להנם הוא זאת וע"כ למה לי לילך בסכנה מוטב לילך במקום אשר ראיתי כי אורח מישור הוא ובה פלס שש כל דבריו בהשכל ובמדע עד כי נשתוממו כל השומעים רוב חכמתו וחר' שאול הנ"ל היה נכנס ויוצא אליו תמיד :

ה פעם אחת היה אצלו הר' שאול בחדרו והנה נכנס אליו שר המבצר בבהלה ואמר לו אברנו כולנו אברנו כי הקייסער הולך אליך והוא כבר בא לחצרה החיצון ועתה כאשר יראה איש זר אצלך ישמיד את כולנו. ואנכי לא אדע מה לעשות ואנה להחביא את העברי שלא יראהו הקייסערו גם אין כאן רק פתח אחת ואין כאפשרי שלא יראה אותו ועתה עוין נא עצה מהרה מהרה לבל נאבד כולנו ח"ו. ויען לו הרב אל תפחד לך מכאן כי הקייסער לא יראה את העברי והרב לא נתפחד ולא נתבהל

שבחי הרב

נתבהל כלל • ואמר לו השר ומה תעשה ויאמר לו אל תהי בהול לידע דבר טרם עשותו • לך לך למקומך הנה מקום אתי אשר אהביא את העברי והקייסער לא יראה אותו ומה איכפת לך • ויתפלא השר וילך לו והרב לקח את ר' שאול והעמידו בתוך החלון תחת הוילון ושלשל הוילון לכסות אותו • וכך עמד שם והקייסער בא ונכנס לחדר הרב וקיבל ממנו פורטקאל שמונ' שעות רצופים וביצוה"י לא ראה אותו ור' שאול עמד כך כל הח' שעות כאבן דומם לא גיהק ולא פיהק ולא שיעל עד צאת הקייסער מחדר הרב • אח"כ כאשר יצא הקייסער יצא הר"ש ממחבואו • ויבא השר לראות היכן הוא העברי והנה הוא עומד שם וישתומם השר וישאל אותו איפוא היית בעת אשר הי' כאן פאזיל • פה ענהו • והוא לא ראה אותך הוסיף השר לשאול • כן לא ראה אותי ויאמר השר אין זה כ"א אחד מכם מכשף אין זאת ענהו הרב בהראותו לו המקו' כי פה עמד תחת הוילון • ומה היית עושה אם הי' הקייסער מגביה את הוילון • אבל אתה נשען תמיד על חכמתך אשר היא עומדת לך ואתה עושה דברים אשר בנקל תוכל להפסיד חייד על ידם אמר לו השר • ויענה לו הרב האם נתת עצה מוכחרת מזה ולא שמעתי לדועכ"ז אמר הרב הבנתי תיכף כי אינזה גימס הקייסער להגביה בעצמו הוילון ואם היה מצוה לי הייתי מטכס עצה מני' וכיה כי על ה' בטהוני והוא תמיד בעזרי •

וא"ו פער אחד בא אליו הר"ש הג"ל בחג השבועות וירא והנה קאחיל אחת מהתנור רועדת וגם הכסא אשר ישב עליה הרב רועדת וישאל הר"ש את הרב מה זאת ויאמר לו הרב כי היום היה אצלי הבעש"ט הקדוש ומורי הרב המגיד הק' ואנכי לא הכרתי את הבעש"ט כי לא ראיתיו מעולם רק מאשר ראיתי כי נכנס קודם למורי הבנתי כי הוא הבעש"ט ובכואם שאל הבעש"ט את מורי מי הוא זה ויען לו זה הוא הרבי מריסיין ויאמר הבעש"ט להרב המגיד אמור לו כי יגיד איזה דברי תורה ניצו מורי עלי ואמרתי להם מאמר מה שקבלתי ממורי על ההפטורה ויהי קול מעל לרקיע • [התורה הזאת ראיתה בכתובים וכמדומה לי שחיא נרפסה] ואח"כ כאשר סיימתי דברי אמר הבעש"ט למורי תורתו אמת כי כן קבלת מפי אות ואח"כ דברו

שְׁבַחֵי הָרֵב

דברו עמי ועשו מה שעשו וברכו אותי ויצאו :

ז והנה להציע לפני הקורא את כל הנפלאות אשר נעשה עם הרב הק' תקצר הדריעה מהכיל כי אין די באר בכתב ומכתב גודל צדקתו וענוות חסידותו אשר הראה במאסר כי השרים אשר קבלו ממנו הפורטקאל דרשו אותו בכל פעם בא' פנאחר ובתוך המאמ' אמרו לו הלא אתמול אמרת כך והיום אתה אומר כן ואיימו עליו ורצו להטות לבו מדברי רז"ל בפשמים זרים כי היה שם חכמים מלומדים וחגרו שארית כחם לנצח אותו בדברים אבל לא הועילה להם כל זאת כי הוא ברוב חכמתו ובענוות קדושתו מסר נפשו על כל דברי רז"ל וברוב פלפולו הוכיח להם בראיו' ברור ואמית' כי כל מנהגי ישראל וכל נימוסי' מקובלת היא בידם מדור דור והראה להם רוב החכמה אשר נוסד בה דת יהודים וכי אינה מנגדת בלל לנימוסי הקיסר וע"כ עד טיפת דם האחרונה לא יחליפו אף קוש"י מכל אשר העריכו קדמונינו בספריהם הקדושים אך אחי' כל הפורטקאלין אשר לקחו מהרב התחנן הרב לפני הקייזר כי יתן לו רשיון לכתוב כל התנצלותו בכתב מפורש כי אמר הרב בעבור שאינו יודע לשון רוסיא והמקבלים פורטקאל אינם מבינים לשון עברי על בוריים ובפרט מה שמראה להם בספרי העברים ובשאר ספרי החכמות וכאשר יכתוב בעצמו יוכל להציג מכון כפי תוכן כוונתו והקיסר ישלח למעתיק חכם ומבין להעתיקם אות באות . ואז כל אשר יצא עפ"י חוות דעתו אחרי אשר יראה כל התנצלותו יקבל עליו באהבה . ונעתר לו הקייזר ונתן לו רשיון ע"ז ונספר זאת לקמן .

ח ויהי כאשר הוקל מעליו מעט המלשינות אשר הלשינו עליו שדח כמה פעמים הקייזר אחריו להיכלו . ונסה ובהן אותו בכל החכמות פעם א' שלח וקשר עיניו בכטפתה והביאו להיכלו וביקש ממנו שיאמר לו שיעור מצומצם גובה הקורה מהשולחן והתיר עיניו והסתכל הרב ואמר לו וכצאו בדבריו אח"כ קשר עוד את עיניו והניח ארבע אדומים אדום א' תחת כל רגל מארבע רגלי השולחן והתיר עיניו . ושאלו כמה מכיל עתה גובה הקורה מהשולחן והסתכל והגיד תיכף כי מהשיעור אשר

שבת הרב

אשר אמרתי נחם אדם זהב. פעם אחד הביאו אותו לחצר המלך ורין עלם א' בן הקיסר שמו ניקולי אשר היה קיסר אח"כ והכה אותו בשרביטו על בגדיו ובכה הרב ואמר כי בעיתותיו יהיה ישראל נתוני בצר כל ימי חייו סוף דבר רבות הראה כחו וגבורתו בטיינע סאוויטע וד' נתן את חנו בעיני כל שרי המלך ויכבדוהו מאד. אבל במשפטו אמרו לו כולם פה אחד כי אין לאל ידם להושיע לו מאומה יען כי המשפט שלו אינו מסור לשום אדם חוץ מהקייזער בעצמו. עתה נחזור לספר את אשר קרה עם רבי ליב יאנוויטשער אשר נסע בפקודת הרב דוילנא : האיש הזה בנסעו מפ"ב נפל ברעתו לשנות הקשר של תפילין שלו שהיה עפ"י דעת הרב והוא כשונה משארי הקשרים כי כאשר היה הרב במעזריטש אמר אליו מורו הר"מ ז"ל ר' זלמן עשה לי קשר של יד שאוכל לקיים מצות וקשרתם בכל יום היינו שיהיה צריך לקשור הקשר בעת הנחת תפילין בכל יום והמציא הרב קשר עפ"י דין שיוצרך לקשרו על התפילין וכן עושים היום כל אנשי מדינת רייסין וגם הקשר של ראש צוה לעשותו בצורת ד' והאשכנזים עושים בקשר פשוט : גם הספרדים קושרים הרצועה של יד מפנים לחוץ והאשכנזים מחוץ פנימה וישנה האיש הנחת התפילין שלא יכירוהו כי הוא מכת החסידים ואת המעות תפר בבגדו ויסע כאיש עני ובבואו לוילנא היה לו אחות בוילנא והוא לא ראה אותה ש"ז שנים ויחקר האש אחרי אחותו וימצאנה בחיים ואחרי אשר שאלה אחותו לשלומה הוסיפה לשאול אצלו נבאשר כי היא ידעה כי הוא גר ברייסין) האם אינך מזהכת ח"ו (כך קראו המתנגדי' את החסידים בשם כת סתם) וירק האיש ויקללם ויאמר ח"ו כי תחשדני לזאת. ותקחהו אצלו ותשאלהו תכלית נסיעתו ויאמר כי הגה בתי הבתולה הגיעה לפרקה ואין לי במה להשיא אותה לכן באתי לדודינו הגאון החסיד שיהיה לי לעזר ותוליכנו אחותו לבהמ"ד של הגאון ותבקש עבורו להניח אותו לכנוס להגאון ויניחו אותו ודיבר עם הגאון ואמר לו מבוקשו : ויצו עליו הגאון כי ישב פה בבית מדרשו וילמוד קודם דרך ה' ואח"כ יתן לו על הצאת נישואי בתו ויצו כי יהיה בן אחותו מאוכלי לחמו בביתו וישמח האיש מאוד בלבו ע"ז כי ביני לבני יתודע לו כל הסודות ממתנגדי הרב

שבחי הרב

הרב החפצים ברעתו ויוכל להודיע במכתב לאנשי שדומו לפ"ב
ע"י הפאסט וכן עשה האיש הנ"ל ויתמהמה שם בחצי שנה והיה
מאוכלי שולחן הגאון הנ"ל וכאשר המתיקו סוד באיזה דבר ושלתו
מווילנא מכתב לפ"ב לאביגדור ולהצד שלו שלח תיכף ר' ליב
מכתב להרב ר' מרדכי לעפלער והודיע להם את החדשות אשר
גשמע פה אך ר' מרדכי לא היה משיב לו במכתב כי ר' ירא
ר' ליב פן יודע הדבר כאשר יראה איש במסתרים כי קבל מכתב
מפ"ב והיה האיש ר' ליב בצער על אשר לא ידע שום ידיעה
מהנעשה שם על בוריה ובפריט כאשר ראה פעם בפעם באים
מכתבים מכת המתנגדים כי ידם על העליונה וכי שחדו את השר
פלוני ואת השר פלוני * ולא ידע אם האמת אתם ואך הודיע
תמיד להחסידים מכל המכתבים ועכ"ז להראות לפני אנשי
הגאון כי שוקד הוא בלימודו ישב תמיד בבהמ"ד עם הבטלנים
זלמר עמהם ובמסתרים חתר חתירה לדעת שורש כל דבר למען
הודיע לשולחיו והי אחרי עבור קר"ל חצי שנה שמע ר"ל מהבטלני
כי החסיד הוא טרוד מאד עתה (כן קראו אנשי הגאון אותו
בשם חסיד סתם) וצוה לכל ראשי הקהל שיתאספו פה * לדבר
על איז ענין נסתר ויען האחד מהם אשר גסהו היה יוצא ונכנס בבי
הגאון אנכי יודע הנסתרות אבל אסור לי לגלותם ויפצ' בו רבי
ליב מאוד שיגלה לו ויטהו אל הצד ויאמר לו כי הובא כתב
התנצלות מראש הכת לכאן והבין החסיד כי עי"ז יוכל להיות
כי יצא בקרוב ממאסרו * וכשמוע ר' ליב את הדבר רץ לבית
האסיפה וישמע פשר הדבר כי הריב פעל מחקייו כי יתן כל
התנצלותו בכתב לשה"ק והקייזר ישלחו למעתקים שיעתיקו
אותם כלשון רוסיא וגם להניח חיות דעתם ע"ז * כאשר כתבנו
למעלה וכווילנא היה אז דירעקטור אחד ראש לכל הדירעקטורים
מרוסיא והגיע אליו הכתב שיעשה הוא ההעתקה ובסוף הכתב
כתב הריב בקשתי מהמעתיק שאל יוסיף ואל יגרע דבר מהבנת
הכתב הזה וכאשר הודיעו את הדבר להגאון ביקש שיביאו לו
העתקה מהכתב וכאשר ראה אותו הבין תיכף כי בודאי יישר
הדבר בעיני המלך ובודאי יצא לחפשי וע"כ אסף אסיפה לחועץ מה
לעשות

שבחי הרב

י וידי, כאשר נגלה לר' ליב הנ"ל כל התעלומות ויאמר ר' ליב בלבו עתה יודע אני למה שלחוני לפה ויחקור ר' ליב אחר הדירעקטור וילך אליו וימצאם בביתו ויפול לפני רגליו ויספר לו איך הוא בא לכאן בפקודת הרב וירבה לספר בשבח הרב כי הוא איש אלקי ועתה מבקש ממנו כי יקבל ממנו השני אלפים ר"כ ורק יעשה מה שמוטל עליו באמת שלא לשנות המכון מהכתב כאשר ביקש הרב בסוף הכתב כאשר זכרנו לעיל ויען לו הדירעקטור זאת ידעתי מעצמי מאשר הבנתי בהכתב כי הוא איש אלקים כי במלות הקצרות שלו כלל כל הטענות שבינו לבין שונאיו אשר לבארם היטב יכילו כמה בוגין וגם הנני מבטיחך כי אעתיק אותו כראוי אבל איני יכול לקבל ממך הכסף עד אשר אכלה מלאכתי כי אם תהיה פה למחר תראה הרעש אשר יהיה וכמה מעות ירצו ליתן לי כדי שאשנה דוקא מהעתה כידוע אשר לשון הקודש מכיל בקרבו כמה פשטי. ועכ"ז הבטיח לו הדירעקטור כי יתאמץ להעתיק העתקה נכונה. אבל האיש ר' ליב ככה מאוד והתחנן לפניו שיקבל ממנו את ה' אלפים ר"כ ואחרי רוב ההפצרות קיבל הדירעקטור ממנו את השני אלפים ר"כ וישבע לו הדירעקטור כי לא ישנה קושי בהעתקה מגוף הכתב ויתן לו ידו ע"ז אך עכ"ז ביקש הדירעקטור את ר' ליב שיבא ביום המחרת למען יראה את בקשת צד השני וכמה ירצו ליתן לו צד המנגדים למען ידע כי לא לחנם לקח הכסף מאתו : ויהי ביום המחרת חלף ר' ליב להדירעקטור ויראה לו הכתב אשר שלחו אליו אנשי הגאון בהערות ופשטי על ההתנצלות הנ"ל ומדי דברו ויביט הדירעקטור ויאמר ראה את ההמון הרב ההולכים אלי ויחביא הדירעקטור את ר' ליב הנ"ל ויסגרוהו בחדר אחר וישמע ר' ליב כי באו ראשי העם להדירעקטור והוכיחו לו כי מצוה רבה יהיה לו לעזוב אם ישנה ההעתקה כי ראש הכת הוא אויב ישראל כו' וכו' והראו לו את אשר צריך להקן וכי אפשר לומר על זאת התיבה כי משמעותה כך וכך וכו' והדירעקטור השיב להם הלא את הכתב שלחו עוד לשני דירעקטורים ואולי יעתיקו הם ככתוב בהכתב ויהיה לו חרפה. וענו לו כל העם כי אינו צריך לירא משום דבר כי הלא הוא הגדוד

שבהי הרב

הגדול בכל הדירעקטערס ומי יבא אחרי י' בריו ואדרבה יראה להם
כי הם אינם מבינים והוא מבין וכו' ויבקשו ממנו כי יכתוב הוא
העתקתו וגם חוות דעתו והם יתנו לו ג' אלפים ר"ב . וימאן
הדירעקטור לקחת מידם ויבטיח להם כי כל יעשה למענם אבל
הם לא האמינו לו ויבקשו ממנו כי ישב תיכף לעשות ההעתקה
ויגביל להם הדירעקטור זמן ליום המחרת שיבואו וימצאו
הכל על נכון ואז נפשו ממנו ראשי הקהל לבית ור' לייב יצא מחדרו
ויבך מאוד לפניו כי לא ישטה אל דבריה ויאמר לו הדירעקטור
אל תירא ואל תפחד מהכתחתי אשר הבטחתי להם כי לא
רציתי להתעקש אתם בדבריי אולי ירכו עלי דברי וע"כ הבטחתי
להם וכן אעשה כי אעתיק העתקה אחרת שייטיב בעיניה וארא
להם וההעתקה האמיתית אשלח לפניך על הפאסט ואתה בעצמך
תראה האמת וכן עשה הדירעקטור למחרתו הראה להצד השני
העתקה אחרת וההעתקה הטובה העתיק כאשר נכתב בהכתב טוב
ומהודרת ויתנה על יד סריסו ויכתבה בהפנקס וגם הוסיף עליה חוות
דעתו כי יפה כיון הרב בכל אשר כתב ולעיני הר"ר לייב נשאו אות
על הפאסט בחותם הדירעקטור ונכתב שם בהפאסט כוך ואין
להשיב ואז ראה ר' לייב כי דבר אלקים הוא וב"ה כי הצליחה
דרכו ותיקן את הצריך ויבוא להגאון ויאמר נכסוף נכספתי לביתי
כי הגיע מועד החתונה ויתן לו הגאון מאה ר"ב על הנשואין ותיכף
לקה האיש סוסי כי דואר ויסע לפעטערסבארג לבשר להעם
מהנעש'ש סובעוד שני שבועות התירו את הרב ממאסר סתרי העצה
והקילו מעליו עולו ורק ישב תפוס בבית אחד בפ"ב :

יא ו**ביום** שמונה עשרה להודש כסליו לפנות ערב בעת
אשר הרב אמר תהלי' והגיע לפסוק פדה בשלום נפשי הגיע לו
הפקודה כי נעשה חפשי ויצא מהמאסר וכה כתב הרב באגרתו
לאנשי שלומינו: " בהלולא דרבינו (הוא הרב חמניד הגדול)
בעת אמירת תהלים כשהגעתי לפסוק פדה בשלום נפשי * הגעני
הפקודה מהקייסר יר"ה כי נפרתי ממאסרי * ואנשי שלומנו קבעו
את יום י"ט כסליו ליו"ט לזכרת עולם והרב בקש לכל אנשי
שלומנו כי ישלימו הש"ס בכל המניני' שלנו בכל שנה ביום הזה
ולעשות

שבחי הרב

ולעשות בו משה ושמוחה. ואחרי ביאתו מפעטרסבורג כתב לאנ"ש המאמר הנדפס באנה"ק¹ (קטונתי מכל החדרי) ובשנה השנית כאשר ראה כי קיימו וקבלו עליהם כל אנשי שלומנו. בהשלמת הש"ס בכל המנינים ביום י"ט כסלו כתב להם תודה והוא האגרת הראשון (הנדפס בספר אנה"ק) והם קבלו עליהם ועל זרעם להקדיש היום הזה בחודש הזה לזכרון הנס אשר נעשה לרבינו למזכרת עול' ובאמת אדון הנפלאות גבר חסדו על כל רבני דייסין בחודש הזה כי כאשר היה הרב שנית במשמר וגם בנו ותלמידו כולם נפרדו מבית הסודר בחודש הזה (כאשר נציע זאת לפני הקורא להלן).

(והנה כל הקורות את הרב כמאמר סתרי העצה ואת כל חכמתו אשר הראה שם לא נוכל הכל להציע לפני הקורא כי לא ניתן רשות לקסת הסופר לרשום על הגליון כל אשר ישאלנו לבבו ולא הלבד בקולמסו אמרו חז"ל. מה גם להרחיק מן הספק אולי נגרע או נוסף על הדברים ולא תהי' זאת לנו לפוקה חליל' ואם נבוא לבאר כל אופני הסיפורי' אשר לא ראי זה כראי זה תקצר היריעה מהכיל אותם וע"כ כל אשר היה ידוע לנו בבירור גמור הצגנום לפניך ואת אשר יבורר לנו מפי אנשים נאמנים נציג לפניך בסוף הספר או באמצעו ואך עתה נספר סיפור הרב מאשר היה שנית במישמר כפ"ב ונפרדה בחסד האל וגם מאשר קרה לבנו ותלמידו אשר גם הם שתו מכוס התרעלה ע"י מסור א' וגם שתו כוס התנחומין בחודש הזה ואתה המעיין הבט נא בעין חמלתך ולזכות תדינינו ותן לכך להבין גם אשר לא פורש בסיפור הזה. ותבין אנה ירומז מילי):

ויהי' במשך איזה שנים אחדי' היה מוכרח הרב ז"ל להיות כפ"ב מאיזה עסק השייך לכלל והקיסר פאוול לא ידע מביאתו לפ"ב ויהי' שם הרב איזה ימים אחרים בתוך כך נתהוה סיבה זרה אשר סוחר א' מעיר סטאלין (שמו ידוע לי אולם העלמתו מאשר פיו הכשילו בלי רצונו) הלך לטייל בגן המלך (כי בימי פאוול היה רשות לכל אדם לילך ולטייל בכל מגרשי המלך כמולי' בערדים בשוד) וכאשר הלך האיש הזה לטייל בגן המלך פגש אותו הקיסר כי היה רבני של הקיסר לילך יחידי בכל מגרשי העיר בהתחפשו

שבחי הרב

בהתחפשו כלבושים אחרים למען יתחקה על שורש דבר וכאשר פגש את העברי הנ"ל וישאלהו מאין אתה ויאמר מסטאלין עבדיך ויאמר לו הקיסר המכיר אתה את הרב מסטאלין (כי הקיסר ידע מהרב ר' אשר מסטאלין כי מסר אותו אביגדור הנ"ל כאשר כתבנו למעלה) ויאמר לו העברי כן מכיר אני אותו שהוא איש ישר ויוסף הקיסר לשאול אותו ואת הרב מלאדי אתה מכיר ויען לו האיש לא הכרתיו עד כה אבל תמול שלשם שמעתי כי בא לכאן והלכתי לראותו ולא התבונן האיש לפני מי הוא מדבר וישבת על מאחז"ל למד לשונך לאמר איני יודע ותיכף אמר הקיסר בנערה הרב מלאדי הוא פה הביאו אותו אלי כי חרה להקיסר על אשר היה הרב בפ"ב יען כי ידע כי כל שריו אהבו אותו מאוד. והיה ירא כי לא יעשה הרב איזה קנוניא עם שריו ויביאו תיכף את הרב לפני הקיסר וישאלהו מה אתה עושה פה והתנצל הרב לפניו אבל לא הועיל לו שום התנצלות ויצוה הקיסר להושיבו במשמר מקום אשר אסירי המלך אכורים והיה פקודה מהקיסר כי יבלה שם הרב כל ימי חייו.

אולם חסד אחד עשה עמו הקיסר כי ראה כי לא יוכל הרב להיות בלא משרת וע"כ נתן לו רשיון כי יקח אתו משרת שיהיה עמו תמיד ואז ישב עמו הר' שאול הנ"ל כל ימי שבתו במשמר וגם שם הראה הרב חכמות רמות ועמוקות * שלשים יום לפני מת הקיסר פאוויל הראה ר' שאול להרב כי הקיסר פאוויל עובר לפני בית המשמר ויסתכל בו הרב מתוך החלון ויאמר להר"ש אין זה קיסר פאוויל אינו רואה בו תבנית קיסר ויתפלא הר' ש על דבריו אבל אחר שלשים יום נהרג הקיסר ע"י שבעה פוחזים וריקים אשר שלחו בו יד בעת שכבו על מטרי (ואם תרצה לדעת המעשה על בוריו תמצא אותה בדברי הימים למלכי רוסיא כי בן שמעזי כי היא כתובה שם) אולם הרב הריגש זאת מחכמה האלקית אשר נוססה בו ויאמר להר"ש לבי אומר לי כי חדשות יצמחו עתה לך נא לחוץ ושמע אם לא משמיעים הפעמונים קול רעש וילך הר"ש לחוץ ולא שמע מאומה ויבא להרב ויאמר לא נשמע דבר ויאמר לו הרב עוד אבל אני מרגיש חדשות לך נא עוד הפעם ושמע ברהובות קריה וילך הר"ש עוד הפעם

שבחי הרב

הפעם ויחכה מעט עד אשר שמע קול מכל פעמוני פעטרסבורג
מייללים על כיתת הקיסר הישר באנשים
ואחרי מות הקיסר פאוויל וימלוך בנו הקיסר אלכסנדר ויתן
ה' את הן הרב בעיני הקיסר אלכסנדר ויחפשיהו
ממאסרו וזה היה ביום ד' כסליו גר חמישי מהדלקת נרות
חנוכה והקיסר אלכסנדר חבב את הרב מאד ויתן לו חיפשה
להנהיג הרבנות ביד רמה וגם שאל את הרב אם יוכל לידע מי
המה השודדי אשר שדרו את נפש אביו והרב ע"פ קדושת חכמתו
לא מנע מאתו גם את זאת וימצא לו תחבולה המצאה חדשה
אשר ממנה נתוודע להקיסר מי אשר רצחו נפש אביו והקיסר
הזה היה מלך של חסד ואוהב חכמה והתענג בהכמת הרב מאד
וגדלו ונשאו עד אשר סגר הרב את יומו בכרחו ממלחמ' הצרפתים
כאשר נספר זאת לקמן אי"ה ואז נסע הרב מפעטרסבורג לביתו
בכבוד גדול וישב על כסא קדשו והשיב רבים מעוון והפיץ
מעיינות החכמה חוצה באין מוחה ובאין פוצה פה והרבה תלמידים
בכל מחוז ופלך ומימי שות' בצמא כל הגולה ועכ"ז הציקו לו
מציק' מבני עמינו אבל ה' היה בעזרתו והיה תמיד ידו על העליונ'
כאשר נספר כ"ז לפני הקירא :

עתה נסיים הסיפור מישועת החודש הזה כי עד כה עזרנו
השי"ת לסיים הסיפור מיום י"ט וכ"ט בו ועתה נחזור
לראשו לספר מר"ח כסליו וי"ד בו אשר בשני הימים האלו נפרו
הרבנים הקדושי' ר' אהרן הלוי משטראשעלע תלמיד מובהק של
הרב הקדוש הנ"ל ובנו ר' דובער מליבאוויטש אשר מסר אותם
יליד וויטעפסק והיה לפנים משועי ואצילי העיר ההוא וחרה אפו
על עדת ההסירי' והלשין את שני הרבנים הנ"ל לפני שר
המדינה (ויעניראל גובערנער) האוונסקן אשר היה שונא ישראל
מאד וזה היה בימי הקיסר נקולי וישלח השר הנ"ל רצים אחרי
הרבנים הנ"ל ויסחו' ביו' השבת את הר"ר אהרן לקחו בשטראשעלע
ואת הר"ר דובער לקחו בליבאוויטש והביאו אותם ביום השבת
לויטעפסק ודיבר אתם קשות והשיב אותם במאסר בשני בתים
לכרנה ואח"כ בעת קבלת הפורטקאלין מאתם עמד נגדם המסור
להלשין

שבחי הרב

להלשינאותם בפניהם אבל ה'דיה אתם כיבעת מעשה פיו הכשילו בעת עמרו בויכוח עם הרב דובער ז"ל וקרא אותו המסור רבי בפני השר ובתחילה אמר עליו שהוא רמאי כו' ולזאת כאשר קרא אותו רבי בפני השרים אמר לו הרב איה אפוא פיך אשר אמרת כי אנכי רמאי וצבוע ואתה לא הרהבת עוז כנפשך לקראני אפי' בשמי כ"א רבי כאשר אני באמת רבי ומה היה תחלת צמיחת הישועה ואח"כ הראה בראיות כי שקר ענה המסור כו' ועכ"ז ישב הרב במאסר קרוב לשנה וכיום יוד' כסליו יצא בצדק דינו : ולהרב ר' אהרן נעשה גם אח"כ כי שמו אותו במשמר בבית סריסו של שר הפלך הנ"ל [אדיוטאנט] וכאשר הובא הרב לוויטעפסק ביום השבת ולא עשה הרב קידוש בביתו כלילה כי לא הניחו אותו הזאנדרין אשר נסעו אחריו לקדש בביתו וע"כ עשה הרב קידוש בבית המשמר ושמע האדיוטאנט את הקידוש אשר עשה כדרכו תמיד בדביקות נפלא ויישר בעיניו ויגד לשר הפלך כי הרבי משטראשעלע הוא איש אלקי והקיכו מעליו הפורטקאלין וישב הרב ימים אחדים במשמר ואח"כ הניחורו שיעמוד בעיר ורק היה אסור לו ליסע מויטעפסק וגם היה נצרך להתראות כל יום לפני הפאליציא וביום ר"ח כסליו יצא לצדק דינו וניתן לו חופשה ליסע לביתו בשלום ובכבוד וזהו פלאי מפלאי תמים דעים אשר כל רבני רייסין נפדו כולם בהודש כסליו זכות' יגן עלינו .

אולם סיפם של המוסרים הנ"ל ראו הכל בעינא פקיהא , אפי' צד המגדרים הודו כי המשלם גמול שילם להם פירותיהם בעוה"ז כי הא ש מוויטעפסק אשר היה מקודם גביר גדול ומופלג בתורה וחכם גדול במילי דעלמא כאשר כתבנו למעלה כי היה משועי ואצילי העיר , אח"כ אבד את כל הונו ונעשה שיכור גדול עד אשר היה מתגלגל בכל חאשפתות שותה שיכור ונתחלל שבו ברכים וכיום יוד' כסלו אשר החסיד' הזכירו את יום ההיא למזכרת הגם היה הוא נגש לפניהם לאמר אנכי עשיתי לכם את השמחה הזאת ותנו לי שכר חלף עבודתי כו' והי' משקי' אותו כ"כ עד שהיה נופל ומתגלגל באשפה ועכ"ז אין בלבו שנאה עליו כי יכול להיות כי מתחלה לא ביוון כ"כ להרע ורק שומנים

שבתי הרב

שוטנים הסיחהו לזה בהוכיחם לו רעת עדת החסידים אשר ברו מלבם :

אבל לא כן המסור אביגדור ימ"ש הוא היה ברשעתו מתחילתו ועד סופו וחילל ש"ש בפרהסיא כי אחר אשר גרשו אותו מפינסק לא עצר אז תאוותו והיה מנאף בפרהסיא בלי בושה עד שחיבק ונישק נשים נכריות בשוק ויום יום הלך לבית ערכאות שלהם להגיד מסירות על כל יראי ה' אבל גם פעם אחת לא עלתה בידו ואף כי נתנו רשות להרב הקדוש אחרי יצאו נקי בדינו לעשות עם המסור רעח כו' (אך אחרי מי יידוה רבן ישראל אחרי כלב מה אשר עוד בחייו קרוי מה כמאמ'?) וגם את הרב הקר מרדכי מלעחווין מסר אביגדור אצל הגובערנער במינסק בעת אשר היה שם אז הר מ'הנ"ל וישלח הגו"ב אחריו ויבאורו אליו ואביגדור עמד שם להלשינו בפניו אבל הגו"ב היה בעת ההיא בחדרו והר"מ הג"ל עם אנשיו וגם המסור עמדו בבית החיצונה של הגוב' ובגן הגובערניר היה משחקי אנשי חיל בכל בלי שיר (מוזיקע) והחלון אשר היה בבית החיצון היה פתוח לגן ויעמוד הרב אצל החלון ופניו לגן ולא הביט אחריו ויאמר לאנשיו שימו לב לקבל את הניגון כי יהיה טוב לומר בו זמירת שבת ויחרה לכל האנשים כי חדרו מאוד מאימת דינס אבל הוא שנה להם את דברו ויאמר להם אל תיראו מדברי הכלב הזה אשר עומד מאחרי עשו זאת איפוא אשר אני אומר לכם ויתפלאו האנשים ע"ז ויעמדו כך וכמו חצי שעה בא הגו"ב ויפתח את הדלת לבית החיצון ויביט בפני האנשים העומדים שם ולא דיבר מאומה ואח"כ עשן צינאר וישכב בבית הפנימי לעומת הדלת ויביט בפני האנשים ופתאום יצא הגו"ב מחדרו ובאין אומר ודברים נתן קולו על המסור לאמר אתה שיכור מה תאבה מהאיש הנכבד הזה לך לחמת אלקים ולא תוסיף לראות פני ולהר"מ אמר לך לשלום זקן נכבד אין אני פונה כלל לדברי המסור לך לשלום וכאשר יצא הר"מ מאת הגן ראה את המסור הולך בידים חבוקות עם נכריות כי נתקיים בו מאמר הכתוב שלח ידיו בשלומי חלל בריתו ובסוף ימים היה מחזיר על הפתחים והיה הולך מעיר לעיר עד כי קרה גם בעיר לארי משכן קדשו של הרב ויבקש את אנשיו שיניחו אותו לכנוס להרב ויודיעו

שבחי הרב

וידועו האנשים הדבר הזה להרב וישלח לו הרב נדבה הגונה אבל לא רצה שיכנוס אצלו כי אמר אסור להסתכל בו כן יאבדו כל אויביו ה' ואתה הקורא אל יחרה לך כי דלגתי מענין אל ענין ומסיפור לסיפור ונשיתי מעט ממטותינו בספר הזה כי ההכרח אלצני לזאת אשר רציתי להרצות הנעשה עם הרב במשמר וגם להראות בחוש כי מעשה אבות סימן לבנים כי כאשר קרה להרב בקרה גסלכנו וגסלת למידו אשר היה יקר בעיניו כבנו והעונש של המוסרים כתבתי למען יקחו מוסר המעריצים על צדיקי ומנינו גם עתה וה' הטוב ינחינו בדרך אמת שיקובלו דברינו לרצון לפניו ויטע בלב כל ישראל דרך האמת להיות כולם בעצה אחת ובלב אחד ואז נזכה לביאת גואלינו האמיתי ב"ב אמן :

ערה נחזור להציע לפני הקורא כל הקורות עם הרב הקדוש מעת דרכו רגליו על מפתן הקדוש במעזריטש ונספרם על הסדר ולא נדלג מענין לענין וההשמטות יובאו בסוף א"ה :

א הנה בכוא הרב פעם הראשונה למעזריטש לא נתמדמה שם רק ימים אחדים וסיבת הדבר לא אוכל לידע על בוריה (הן אמת שמעתי מאדם גדול אחד כי בעת בוא הרב למעזריטש פעם ראשונה היה זורח עדיין נר ישראל בהדרת קדשה הוא ניהו מאור עינינו הבעש"ט ז"ל והרב המגיד כאשר ראה את הרב אמר לו אתה תהיה תלמידי א"ה אבל עדיין לא הגיע העת וע"כ שוב לך לאהליך ובשנה השנית למועד הזה כעת חיה תשוב לכאן ואאלפך חכמה ובשנה חהיא נגנו הבעש"ט ז"ל והמגיד ישב כסא קדשו והרביץ תלמידים כן שמעתי אבל אנכי לא אוכל לתת אומן לדבר הזה כי איך לא היה הרב דוחק א"ע לראות הפעת אור צת הזורה בהדרו הלא רב אמר מאי דמחדגא טפי מחבראי על שראיתי את ר"מ מאחורי (ל) אבל זאת נודע לי בבירור גמור כי המבואר בש"ע של הרב בהקדמה כי בדויתו במאהליב שאצל הדינעסטר שהי"אז בן שלשי שנה וחזר פעם ה"ט"ז כל התלמוד עסכל נושאי כליו וכל הפוסקים וסול"ל לא פסקו מ'מגיד' זה ה' בחזירתו פעם ראשונה ממעזריטש ושם קרה דבר מבהיל נורא מאד כי חית'שם אשד

שבחי הרב

אשה אחת שלא היתה יכולה ליטור לבער' כי בכל ליל טבילתה מצא' דסעל הסדין והיא לא הירגש' כלל ולא הי' לה שום מכה ושלחו שארות ותשובות מזה לכל גדולי הדור ולא מצאו לה שום היתר עפ"י ד"ת וגם הכדיקה המבוארת ביו"ד סי' קפ"ז שהתירו לה הרבנים לא הועיר להו"ע"ב פירש ממנה בעלה ורצה לגרשה והיא לא רצתה להתגרש והיה שניהם רכים בשנים ואהובים זל"ו והאשה היתה בריאת בשר אשר לא האמינו כל אנשי העיר כי יהיה לה חלאת באברים הפנימים וגם ררשה את כל היופאים הגדולים וגם הם אמרו כולם פה אחד כי היא בריאה ואין לה שום מחסור באברים הפנימים ויהי כאשר הופיע אור הרב בעיר אחרי אשר ישב שם שנה תמימה או יתר בקשו ממנו כל גואלי וקרוכי האש' ההיא שיעיין בדינה אבל הרב מרוב ענותנותו היה נחבא תמיד אל הכלים והשיב להם כי לא בדידיה תלייה הדבר הזה מאחר שכל הרבנים אסרוה לבעלה וע"כ לא רצה להסתכל ולעיין כלל אבל אחינו בני ישראל אם אינן נביאים בני נביאים הם כי הבינו אשר אם ירצה הרב להמציא נפש' לזה תהיה תרופה למכתה וע"כ נתנו לה קרוביה עצה הגונה כי תעמוד על המשמר בעת שלא יוותר שום אדם בביהמ"ד שחרב לומר שם תבנום ותהזיק בבגדו לאמר הושיעה אדוני כי לך הישועה ולא תניח אותו בשום אופן עד כי יעתר לבקשתה ומחמת מרת נפשה עשתה זאת כי נכנסה לבית המדרש ותתקפיהו ותאלציהו ולכל מקום אשר ברח הרב ממנה רדפה אחיו וכאשר רצה לצאת מביהמ"ד עמדה היא אצל הפתח ולא הניחו לצאת ולא היה שם שום אדם ותקצר נפשו לסכול עוד כיראה כי לא יפטר ממנה בשום אופן אמר לה לך הביא לי את חסדין אשר הדם עליו למען אסתכל בו ואדע מה להשיבך והרב חשב כי תלך מכאן ואז יחביא את עצמו בביהמ"ד אחי' אבל האשה הבינה קודם את חסדין ויקח הרב חסדין ויסתכל בו ותיכף אמר כשרה את לבעלך כי הדם איננו דם אדם כי אדם יונה יחקיו הדבר וימצאו כדברי ותרין האשה כחץ מקשת לבית חמיה ויתאמר להם דברי הרב ויבואו כולם אליו ויבקשו ממנו יגיד להם השר דבר אבל הוא ענה להם לא נביא אנכי ורק הברתי את הדם כי הוא דם יונה ועליכם לחקור הדבר אבל אחרי

שבחי הרב

אחרי כל ההקירות לא נודע דבר ולא ידעו מהיכן יוכלו למצוא פתח לרדישת הדבר הזה ויבואו כולם עוד הפעם אל הרב ויפצירו בו מאד כי יגיד להם פשר דבר ומאיוזה צד יתחילו לחקור אחרי שורש הענין ואחרי כל ההפצרות אמר להם התבוננו אולי היתה מריבה בין האשה הזאת ובין רעותיה הקיצור תיכף נזכרו כי מעת אשר נתגלה הריב בינה ובין גיסתה אשת אחיה נתהווה הדבר הזה כי גיסתה כסתה במשאון את שנאתה אליה ותתרצה אליה ותתחפש עצמה לאוהבת לה ובכל ליל טבילתה שהטה יונה ומצת את דמה על סדינה והיא לא הכירה זאת יען כי היתה מראה לה ירדות והיתה משתתפת בצערה וזאת היתה חכמה הראשונה של הרב אשר הראה במאהליב :

ב אחרי כן שם הרב פעמיו למעזריטש ושם היה צנוע מאוד במעשיו ולא היה ניכר בפניו שום הכירות כי הוא בר אוריין והיה שוקד על לימודו בחכמת האלקית יום ולילה גם סיים שם הלכה פסוקה על כל הד' שו"ע (אשר בע"ה נשרפו הרבה מהם ונדבר מזה להלן א"ה) ועכ"ז לא הרך בבגדים חשובים והיה ישן בקלח של המגיד והמגיד נ"ע חבכו מאוד מאור לא יאומן כי יסופר כי במסתרים גלה לו יותר מאשר גלה לכל תלמידיו אולם בנו הקדוש ר' אברהם המכונה בפי כל חמלאך הוא לקחו תיכף לו לחבר והיה ביניהם המדובר כי שלשה שעות ילמוד הרב עם חמלאך לימוד הנגלה ולעומ' זה ילמוד המלך אך עמו ג' שעות לימוד הנסתר מחכמת האמת ואמר הרב בעת גדלו בדרך הלצה ע"ז כי בפ' קדושים כתיב לא תגנוב בטפחא וידוע כי טפחה הוא מפסיק והפי' הוא כי במילי דשמיא מותר לגנוב . היינו להתגנב בעשותי טוב מבני אדם ולהתגנב מיצרו שאין בזה משום גניבת דעת וכן עשיתי כשהייתי לומד עם ר' אברהם הייתי מחזיר אצבעי המוריס כמורי השעו' לאהור למען ילמוד עוד עמו והרי' אברהם לא ראה והחבירים הקדושים חלא המה ששים הגיבורים אשר חיו תלמידי הרב המגיד נ"ע לא ידעו כל כך מגדולת הרב ולא חבירו אף חלק קטן מחכמתו בנסתר ורק ידעו כי הוא גאון וע"כ חבכו כולם אותו מאוד אבל החביבו' היה כדרך שמחבב חזקל . קטן

שבחי הרב

והרב לא פנה כלל לשום דבר ורק לא פסק פומיה מגידא :
פעם אחת יצא הרב המגיד על פתח חדרו ובירדו מכתב חתום
ויאמר להרב זלמינקע המכתב הזה צריך אני לשלחו לבאר
ויתן לו המכתב ויסגור את חדרו ויתבונן הרב
באמרות רבו ויאמר אל לבו אם היה כוונת רבי רק שיגיע המכתב
למקום אשר שולח לא היה נותנו לי כי אם למשרתו פוליש וע"כ
רוצה הוא בודאי כי אנכי בעצמי אשא לשם המכתב וע"כ נשא
לבו את רגליו ויקח בידו המכתב לנשוא אותו לבאר כי לא רחוק
באר ממעזריש ויהי כאשר הלך כברת ארץ ירד מטר סוחף פתאום
ולא רצה לשוב העירה וילך לדרכו והמטר ירד עליה עד אשר בא
לبيت מלון א' באם הדרך ויכנס הרב ויגמור בדעתו ללון שם כי
פנה היום והוא עייף ומלבושיו מטופחים המה וילן שם הרב וייבש
בגדיו ויהי אך נהייתה לילה ויבא סוחר א' איש נכבד וירצה ג"כ
מחמת המטר ללון שם וינהג הסוחר אתו עוף שחוט והותנה לبيت
המבשלת שיבשלו אותה והוא לקח גמרא מארגו חפיציו וישב
ללמוד עד אשר תבושל סעודת הערב שלו אבל כאשר למד עקם
מאוד את פשט הגמרא וע"כ היה לו קושיות וספיקות רבות ולא
היה יכול למצוא דרך הישרה בתום ונצטער האיש כי ידע כי
תמיד אין דרכו בכך אבל לא היה יכול לבוא על הפשט האמיתית
ובין כך נתבשל המרק עם העוף שלו ויסגור האיש את הגמרא
וישב לאכול כי אמר אולי מחמת עייפות הדרך אינו צלול מוחו
ויאכול האיש וישכב לנוח על מטה כבודה אשר הכינו לו והרב
שכב על הספסל בלא כר ולא דיבר מאומה עם הסוחר וגם
הבע"ג של הסוחר שכב על הספסל לא רחוק ממקום הרב וכאשר
כבו את הנרות נתאוה הבע"ג תאוה רחמנא ליצלן וינסה לילך אל
שפחת הבית אבל היא מאנה לשמוע לו ותתן את קולה ברעש
ויהי כי ראו הבע"ג לנפשו מאדונו עשה עצמו כאלו הקיץ לקול
ההמולה וידליק נר ויעליל על הרב כי הוא רצה לעשות כדברים
האלה ויכה את הרב על הלחי ויכפתו ויניחו על הארץ אבל הסוחר
נתבלבל מאוד מההמול' ונגזלה שנתו ויקם וידליק נר ויקח רמב"ם
א אשר הולך אותו וישב ללמוד אבל גם פה עקם מאד את הפשט
הישר ותעה מדרך הישר וידך נבדך בו ויתפלא הסוחר מאד *
ויצטער

שבחי הרב

ויצטער מזה והרב כאשר שכב על הארץ תחת הספסל הארוך לא יכול לסבול העקמימות הזה ויאמר להסוחר הנה אנכי מלאתי מילים הלילה הזאת. קודם טעית במאמר הגמרא אשר פשוטו כך וכך. ולא יקשה לך שום כושי. ועתה גם בהרמב"ם אתה הולך תועה כי כן וכן הפשט הישר ויראה הסוחר כי חבו ממתקים וייטבו הדברים בעיניו מאוד. ויאמר להרב חכך ממתקים אכל אין כולך מחמדים. כי הלא בר אוריין עתה ולמה עשית את המעשה הזאת ויען הרב לא היו דברים מעולם והמשרת של מע"ל העליל עלי כי רציתי לעשות כמעשהו אבל חלילה לי מעוון יאיים נא כבודו עליו ויודה לו תיכף וכן עשה הסוחר והבע"ג הודה והתירו אנודת הרב והשתעשעו כל הלילה בלימודים ובבוקר נסע הסוחר לדרכו והרב התכונן כמה שעבר עליו הלילה ונגמר בדעתו לשוב למעזריטש כי הבין ברוב חכמתו כי לא הי' זה מקרה ורק רבו שלחו לקבל ההכאה הזאת בשביל מיתוק איזה דבר הצריך כידוע ליודעי חן. וכן עשה וחזר למעזריטש ולא נלה מה שעבר עליו לשום אדם. אולם אח"כ כאשר ראה אותו המגיד שחק ממולו ויאמר לו תדע בני כי גם שמותר לת"ח שיהי' אצלו שמינה שבשמינית מגדלות אבל לתלמידי האהוב איני רוצה שיהיה בו אף חלק העשירי הזה לבד המתקת הדינין שנמתקו מעליך בזה הדרך :

ג וידי' כי ארכו לו שם הימים ואחזו בסנסני החכמה ועלה בשלבי הסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה עד למעל. לא החזיק טובה לעצמו אף אחרי אשר הכירו החברים הקדושים את רוב חכמתו ונתבהלו מרוב ידיעתו. עכ"ז הי' נחבא א' הכלים כאילו לא נכנס עדיין בפירודור הקודם לטרקלין ודי' שפל בעיניו מאוד ולא שינה מלבושיו. כי כל החברים הלכו בבגדי לבן בשבת. והוא לא פנה לזה עד שכחו על כסא קדשו. אולם אח"כ בעת גדולתו אמר כי אצל רבינו כמעזריטש היינו שואבים רוח'ק במדת ההיז' (עמער ווייס) ומופתים שכבו בבית רבינו תחת כל הספסלים. ולא רצה שום אחד מאתנו להגביהם והוא לא פסע פסיעה לבר מבית רבי החוצה

שבחי הרב

שם למד שם התאכסן לא נסע עד אחרי הסתלקות רבו רבינו הקדוש (זולת אשר פעם א' שלחו רבו עם הרה"ג והקדוש ר' מנחם מענדיל מוויטעפסק לזילנא להתראות עם הגאון למען המשיכו אליו כי בזה היתה תלויה הגאולה האמיתית. ובעוה"ר לא הניחו אותם ליכנס אליו וחזרו בידים ריקניות להרה"ם ואת אשר פעל שם והניסים שעשה השי"ת אתם בוילנא לא רציתי לפרסם) וכאשר נצחו האראלים את המצויקים ונתבקש הרב המגיד בישיבה של מעלה. והי ריב בין התלמידים ובין החברא קדישא של מעזריטש כי הח"ק אמרו כי להם שייד ההתעסקות בגניזת הרב. והתלמידים אמרו כי הם שמשוהו בחייו וגם עתה לא לכבוד יהי לו כי יתעסקו זרים אתו ונעשה פשרה שכל מי מהתלמידים הכתוב בפנקס של הח"ק אף בעירו הוא יתעסק בו ואשר לא כתב בהפנקס של הח"ק אף שהוא מתלמידיו לא יתעסק בקבורתו. ואז אמר הרב אהני לי אשר הייתי כתוב בפנקס של הח"ק. ואח"כ הטילו התלמידים שהי' מהח"ק גורל בינם על אברי הרב המגיד. ועלתה להרב בגורלו ראשו כתם סז. וכאשר הורידו את המגיד למקוה ואחז הרב את ראשו ובבואם למקוה אמר הרב רז ל אמרו כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיהם וע"כ לא לכבוד הוא לפני רבינו כי אנחנו נרכין את ראשו לטבור כי הוא בעצמו יטבול. והניח הרב את ראשו מידו ואז הרכין המגיד בעצמו את ראשו תחת המים ג"פ ואח"כ גנזוהו זכותו ינן עלינו ועכ"פ אמן :
וַיְהִי אֶחָד הַסְתַּלְקוֹת הַרַב הַמַּגִּיד נַתְּזָנוּ הַתַּלְמִידִים לְכָל מַקְוֹת מִשְׁכַּחַתָּהּ לְלַמֵּד תּוֹרַתוֹ וְהַרְבֵּי תַלְמִידִים הָלַךְ הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשִׁים אֲשֶׁר צִלְחָן הָיָה וְהַתַּלְמִידִים אֲשֶׁר מְפִיחַם אֵנוּ חַיִּים וְחַיִּים הָיָה אֵנוּ שׂוֹמְרִים. אִלּוּם הַרַב יֵשֶׁב שָׁנָה תְּמִידָה גַם אֶחָד הַסְתַּלְקוֹת רַבּוֹ. צִמְצִימָה וְהַקִּיצָה לְזֶמֶר הִיא כִּי גַם הוּא רָלָה לְקוֹעַ תִּכְף וַיֵּאמֶר אֵלָיו ר' אֶזְרֵהָם הַמֶּלֶךְ הָיָה אֲדוּנִי אֲבִי ז"ל קִיִּים מֵלֹא אֶש"ל שֶׁהָיָה ר"ת אֲכִילָה שְׂחִיָּה לִיִּים צְרוּחִיּוֹת וְנִגְשָׁמִיּוֹת וְאֲנֹכִי לֹא קִיִּימָחִי מֵלֹא לִיִּים. וְעַ"כ רְלוּנִי לְלוֹוֹת אֶחָדָם צִמְצִימָה נְקִיעַזְכָּם. זָכֵן עָשָׂה כְּאֶשֶׁר יֵשֶׁב הַרַב עַל הַעֲגֵלָה נִסֵּעַ לִפְנֵי צִית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יֵשֶׁב עִמּוֹ צִמְצִימָה. וְכִאֲשֶׁר נִסְעוּ מִחוּץ לְעִיר רָלָה הַמֶּלֶךְ לְלַמֵּד לְהַרַב

שבחי הרב

להרב עוד דבר אחד בעבודת הש"י שקיבל מאביו והלציט הדברים
בדרך משל ואמר להמשרת הכה את הקוסים שירולו כ כ עד שישימו
שהמה קוסים : והרב הצין תיכף כיונתו ואמר להמלאך לדרך עצודה
כז עד שאלמדנה היטב לריך אני לישב פה עוד שנה תמימה . ויספור
הרב למעזריטש ויתמהמה שם עוד שנה זאת קיפר הרב לחיב
צעת גדלו . והציאור ע"ז המאמר אמר הרב תורה על מאמר הגמרא
וכשחלה רבן יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כו' עד ולא עיר שיש
לפני שני דרכים אחת לג"ע ואחת לגיהנם . אשר המאמר הזה הוא
תמוה כי פוקחזי מאמר הגמ' בקובנה אמרו עליו על ר' יוחנן בן זכאי
שלא הניח מקרא ומשנה כו' והאיך יאמר שיש לפניו שני דרכים ומאי
עבדתי בגיהנם חלילה וציאר הרב זה המאמר שיש שני דרכים בעבודת
ה' כו' ואין כאן מקומו . (לכשיעזור לי השי"ת להעלות על הקספר כל
מאמרי הלדיקים המקובלים בידי אליגס לפניך אי"ה . ואך כתבתי לך
המאמר למען חשכיל מה שאמרו ז"ל שיחת חולין של ת"ח לריכים
לימוד צין את אשר לפניך עד היכן הדברים (וגיעים) ואח"כ נסע
הרב למדינתו לרייסקין וחקע אהלו בלאזנע וגם צעת צואו ללאזנע לא
רלה לקבל על עלמו ההנהגה בקדרי נשיאות כל זמן שהיה מזהיק
אורו של הרב הקדוש ר' מנחם מענדיל מויטעפסק אשר חקע אהלו
בהארצאדק ואף שנהרו אליו מכל פינות לשמוע חכמתו והיה מוסמך מרבו
הקדוש כאשר יצואר מה גסאחרי נביעת הרה"ק רמ"מ לאה"ק גם הרב רלה
לנקוע אחס ויקע עד מאליצ שאלל הדניקטור ארךל גדולי רייסקין נכעו אחרי
וגל הגיחורו עד אשר נתרלה לישב עלכסא קדשו אולם כאשר ישב
על הכסא קיים מאמז"ל נהוג נשיאתך צרמה ועמד בזרוע עוזו ליטע
בלב המשכילים אהבת תורה ויראת שמים מתאימים יחד וילמד את העם
דעת איך שיחלה לבס בחסלה ויצרור נוסח התפילה מכל כתבי האר"י
זלה"ה זכה כסולת נקיה ונוקה צי"ג נפס ויטעים להם מעט מזעיר
מתורתו הק' וזהו להם לבנות מנינים לבדם להתפלל בהם עפ"י הנוסח
שלו וקצע מועד וזמן לכל דבר צעתו וכמה להשקות בתפילה לאהבים
דבר קטן ודבר גדול אשר לא שם עין השגתו ע"ז . נכאשר יראה
הרואה באגרותיו הקדושים) עד אשר המשיך את לבס לתורשו ועבודתו
ית"ש בדמילו ורסימו :

מובן ממילא לכל בן דיעה המכיר את סכונת אנשי
אשר

שבחי הרב

רייסקין וליעזל . אשר לא ככל המדינות פולין ואלין ישארו
מדינות אשר הורגלו עם מעט זרם אור הצעשׂט הקדוש לא מבו משם
לדיקים וחכמים אשר המשיכו לאט לאט את לבו ההמון צדך אשר
דרכו זה . לא כן מדינת רייסקין אשר אנשים היו חכמים וסופרים
ולא משו מאהלה של תורה ולא נעו מהמנהגים אשר הורגלו עם אצותם
ואצות אצותם . וכאשר ראו כי הרב שינה את כל סדרי ההנהגה
ואת הנוקם מאשכנז לקסרד ולזה לצדך רק צרכה אחת על התפילין
וכמוהם רבות וע״כ אמרו כולם ראה זה חדש היא . וחדשות אותם
נעשו להטות מדברי רבותינו הקדושים אשר בארץ סנה וע״כ נתחזקה
המריצה יום יום . (וכבר כתבנו הנלמה מהמריצה צפעטערקצורג) וכאשר
אספו חסיכות מכל ראשי העם היינו החלמידים של הגאון מוילנא .
וחלמידי הרב להשיב להם אמתלא נכונה על כל דבר הקשה ועל כל
שאלה השיב הרב ע״י עושי רלונו חלי מעממים הגונים אשר בורשם
מעקום קדוש יהלכו מדברי חז״ל שצחלמיד ומדרשים ועסכמי הזהר
וכחצי האר״י לל אצל הם לא קצלו כי המפורש צחלמוד ופוסקים
והרב מרדכי סכמחו הראה להם כי מאמר ערוך צחלמוד הוא . ונליג
לפני הקורא שני גרגרים לדוגמא . פעם אחד הליקו לו המליקים
שיעמוד בכור הצמינה לפני גאון הגאונים ראש לכל גאוני ליטא
ורייסקין ר׳ יהושע לייטלעס משקלאצ ואז יתוודע להם אם כנים
דברי החסידים האומרים כי חכם היא צלימודו מכל בני דורו והגאון
ר׳ יהושע היה זקן וישיש יושב צעצת תחכמוני . אצל היה קומד
גדול ועשיר מאד . ויתרלה להם הרב ויסע לשקלאצ ויכנס לבית הגאון
הג״ל לצדו לא לקח איש אחר . והרב ר׳ יהושע לא היה מכיר רק
את שמו אצל לא ראה אותו מעמדו . וכאשר נכנס הרב לבית רבי
יהושע שאל אותו מי אתה ויענהו אנכי זלמן מלאזנע אשר שלחוני
לעמוד לפני כבודו בכור הצמינה . והר׳ יהושע הג״ל היה אז עוסק
במשפחותיו ולא הגיש ר״י הג״ל עסקיו עד אשר כלה אותם אז פנה
אל הרב העומד צדדו מומלו ולא נתן לו שלום כי לא רצו אליו צידו
כי יקריב אליו וכאשר קרב שאל אותו מנין לכם החסידים אשר אתם
אומרים כי תורה צלל אהבה ויראה אינה עולה למעלה ויעניהו הרב
המאמר הזה לא שלנו הוא כי הוא מזהר הקדוש אורייתא צלל
דחילו ודמימו לא פרסא לעילא . ויאמר לו הר״י אין אמתו פוסקים
מזהר

שבחי הרב

מזאזר רק מחלמודי צצלי וירושלמי אם יש לאל ידך להראות כי המאמר הזה נרמז גם שמה . ויען לו הרב לא רמוז הוא בחלמוד כי אם מאמר מפורש פסחים דף כ' ויתפעל הרר"י ויקם ממושביו אל ארגז הספרים ויקם גמרא פסחים ויאמר הראה לי (כי הרר"י היה בקי בש"ס צצלי וירושלמי עד להפליא) ויעניר הרב אלצעו על המאמר שם רצא רמי כתיב כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמיחך ומשני ל"ק האן צעושין לשמה כאן צעושין שלא לשמה . והצין הרר"י תיכף כי כנים דצרי הרב ולא נתן לו שלום בחציבות רצה ויקראוהו רבי ויתן לו בעלמו כסא ליטב עליו ויאמר לו מעתה חלילה לי להעמדת דריב הזה לעולם . ואח"כ דצרו הרבה מכל עניינים המדעים אשר הראה לו הרב כמו זמורתו בחלמוד ודצרי הראשונים והאחרונים . ויען לו ר' יהושע אכני זקן וחלוש לא אוכל עוד ללכת ולצוא דצרי ריבות אשר צטערך וא' הטוב ילדיק את הלידיק כי קושטא קאי ונתפטר ממנו הרב צלום ובכבוד גדול .

פעם

אחת פגש גדול אחד מגדולי הרבנים מלד המגדים את הרב אשר הלך לפנות ערב חוץ לעיר לשאוף רוח נח . ויגש אליו האיש ויאמר אלי בזה אתה כי ה' אתכם אם הוכלו ליסד חילוק צפלטול נאה כאשר יאתה לגדולי ישראל פה על מקום עמדינו . רק שיהיה מחידושי הרעיון כעת לא מהרשום כבר צומח . ויען לו הרב הלא ידוע לכל כי איני עוסק בחילוקים . ועכ"ז נשען הרב על מטהו כרגע ומיד פתח במאמר הגמרא צ"צ יוד עשרה קשים הנהר קשה ברזל מחתכו ברזל קשה אם מפעפשו אם קשה מים מכבין אותו וכו' ויתחיל לדבר מענייני העומאה אם תחת ההר נאצד קצר ויפלטל הרב דדיינים האלו הרבה עד שנשאר צקושי . אח"כ התחיל לדבר מענייני טומאת הברזל הרב הרי הוא כחלל ויפלטל צום צפלטולים עמוקים ונתישצ קושייתו מהר ונשאר קושיה מזקה מענין הברזל . ואח"כ דיבר מענין אם ויישצ קושיית הברזל ונשאר צקושי' ודיבר מענין מים וכן כולם עד אשר פלטל צמחמה בכל י קשים עד אשר צא למאמר ומיתה קשה מכולם כי המת הוא אצי אבות הטומאה (ולדקה שיפשה הקצ"ה עם הממים כי ימי' אותם) מלכת מן המיתה שנזכה אי"ה ליום שכולו טוב אשר ימי' צלע העומת כללח ומסה ה' דומעה מעל כל פנים . זה הי' החילוק אשר

שבחי הרב

אשר הליע הרצ לפני הדורש מאתו מרוב פלפולו . והאיש השומע
כשתומם ונתצהל מרוב סכמתו וידחוק כתפיו וילך לו . וככה ענה
הרצ לכל השואלים מאתו וכמה דברים כהנה אשר נלחתי לקפרה .

פעם אחת צא ר' קענדור מחלמידי הגאון מווילנא על אקיעת
למאהליצ דרוסיא וישלח ללוות להרצ שישלח גם הוא אחד
מאנשים כי כמה פעמים הרעיש ר' קענדור הנ"ל באקיפות וביכוחים
נגד הרצ (יאף) כי היה לאל ידי הרצ להשמיע נפשו מאקיפות ומיכוחים
הללו כי היה אתו יד רמה מגבורי ישראל עכ"ז לא מנע א"ע חמיד
מלהזדקק אליהם למען יכירו הכל האמת כמו שהוא . אבל צעורה
נחגזרה אז מעשה שטן לעורר מדנים ויד אנשי דלא מעלי היה
צמחל הזה אשר העירו מוחם פעם צפעם לעשות פירוד בין אחינו צ"י
ה' יכפר להם כי לכל העם צעגה) ויאמר הרצ להחסידי המפורסם ר'
פנחס ריזעש משקלאז כי הוא יסע על האקיפה למאהליצ ויאמר ר'
פנחס איני רולה לנקוע כי לכל חכלה ראיתי קץ ומה הרווחתי צעם
שהייתי כזה פעמים על האקיפות הלא הנה מקשים ערפם ועל
עמדם יעמודו . ויאמר לו הרצ אם אני אתן לך בזה תחלה לנקוע
ויען ר"פ אם ילזה עלי רציו מוכרח אני לעשות רלוננו צלי שומר
אך עד מתי לא יפרוק כבוד הרצ העול הזה כי היא אך למוחר ויאמר
לו הרצ אנכי אספר לך מעשה ממה שקרה לי וזה יהיה לך שומר
והסע לצטט דרכך *

הגה צעת היותי צמעזריעש אלל מורי הקדוש היה על שבת אחד
תשעה חלמידים מחלמידי מורי הקדושים הלא הנה הרה"ק
ר' שמואל שמעלקע ואחיו הרה"ק ר' פנחס והרה"ק ר' נחום
מששארנאביר והרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב אשר היה אז
אצ"ז צפינסק והרה"ק ר' זאב וואדף מויטאמיר והאחים הקדושים ר'
אלימלך ור' זוסי' והרה"ק ר' ליב והרה"ק ר' שלמה מקארלין
ואנכי הייתי הלעיר מכולם כי הנה כבר היו רבנים צעירים . ובחור
כך הגיע מכתב צפינסק להרצ הקדוש ר' לוי יצחק כי כת המנגדים
מלירים ומליקים מאוד לבני צית של הרצ הנ"ל ולכל החסידים אשר
שמה עד כי כשל כת המכתב היה מפורש פרטי העניינים אשר
ענו אותם וילעערו מאוד כל הרבנים ע"ז ויגמר בדעת כולם כי יקראו
את

שבחי הרב

אם המכתב בפני מורינו צעת יטנו על השולחן צעת כי זהו פיקום
נפש ממש ויבחרו צהר ר' לוי ילחק כי הוא היה הצעל דין אז
סיקרא אם המכתב בפני רבינו לולי ישמעו איזה מענה מפיו הקדוש
ויהי כאשר ישב רבינו צליל ש"ק אלל השולחן דלג הרב ר' לוי ילחק
מוקום מושנו ויקרא אם המכתב בפני רבינו * אצל רבינו לא ענה
דבר ויעשה עלמו כאלו לא שמו כלל מה שקרא צהמכתב ויטייעלו
הרצנים לקראו שנית ציום העמדת וכן עשו ולא ענה גם צפעס
השנית וגם צפעס השלישית לא ענה רבינו מאומה על הדבר הזה
ויהי הדבר לפלל צעיני כל הרצנים ואנכי שחקתי * ויהי למונלי
ש"ק נתייעלו הרצנים אולי כוונה רבינו כי מעלמו נשחל לעשות
איזה ענין דדבר הזה ולא נוסף עוד להערימו דדברים כאלה ויעמדו
הרצנים למונין ויחקר להם עוד אחד לחשלוס עשרה והם רלו לעשות
דבר הנלך צמנין דייקא ולא רלו חמלה להזדקק אחי לדבר הזה כי
לעיר אנכי לימים וגם אולי לא חסכים פוחס כי ידעו כי אחי חזק
צדעתי וכאשר ראייתי כי רלוץ רבינו אינו נוטה לזה אולי לא חרלה
להזדקק אחס * ויעליא הרה"ק ר' שמואל שמועלקע המלחה חדשה
כי המה יצואו לשאל השאלה צמני אס מותר לענות הדבר הזה
עפי"ד ותאשר לענה להם כי מותר הדבר יאמר לי קריינא דאגרתא
איכו להוי פרוקא ואס אגיד שאקור לעשו' כן יעכסו להם עלה אחרת וכן
עשו וישלחו אם הרב ר' זוקי' לשאל מלחי ואנכי עיתי להם מותר
וישלחו לקרוא אחי להנערך עמסם ועשינו מה שעשינו * וצעה שלישיית
אמר חלוח הלכנו כולנו להסאלי' של רבינו וישכנו כולם לנוח שם
ומקומי היחס חוויד אלל החנור על ספקל אחד והיה לי שם בר צעלת
שלשה קלוות קטנה * וישנו כולם אך אנכי לא הייתי יכול לישן אז
כי הצנתי חיכך כי רבינו הרביש מאשר עשינו וע"כ יהיה צודאי איזס
חדשות והצצוננתי צזה ונחוך כך שמועתי והגם הקילעש של רבינו
דופקים (כי האגיד מועצוריטש לסיף ימיו חלה אם רגליו והיה הולך
על המעננת קיילעש) ונליתי לראות אם אשר יעשה פה רבינו ע"כ
עיתי עלמי כאלו יסן אנכי ועלמתי עיני והנה רבינו ילא ונר ציד
והסחכל בפני כל אחד ואחד מהרצנים ושחק והם לא שמו * אח"כ
כאשר צא למוקומי והסחכל בפני * אחד (צלשון חימה) רצ"ש יחודי-הקטן
הזה השוכב על בר הקטן הזה יהיה רצי צכל מדיונות רייסן ולקולו
סקילו

שְׁבַחֵי הָרֵב

הָקִילוּ כָל הַרְצָנִים וַיִּמָּהְרוּ לַרְחוֹץ יְדֵיהֶם וַיִּקְוּוּ וַיַּעֲמִדוּ כֹלֶם צְשׁוּהָ
וְגַם חֲכָמֵי קִמְחֵי וְצִחְתֵּי לַעֲמֹוד צְחֹכֶם וַיִּגָּשׁ רָצִינוּ אֲלֵיו וַיֹּאמֶר לָנוּ
צְנִי מֵהָ עֲשִׂיתָם . וַיֹּאמְרוּ לֹה הַרְצָנִים כֶּשֶׁל כֹּחַ הַקִּצָּל מֵאֲחֲנוּ לִקְצוֹל כָּל
הָעֵינִינִים הָאֵלֶּה וְעִ"כ עֲשִׂינוּ כֵךְ וְכֵךְ . וַיַּעַן לָנוּ רָצִינוּ הַקִּלְחָם עֲשׂו
צִזָּה הָעִנִּין כִּי לֹא לִמְגַל ח'ו לֹא הַכֹּנֶסֶת עֲלֵמִי צִזָּה יִדְעֵתִי כִי הִיא קִכְנָה
אֵךְ הִוא דָּכָר הָאֵצֶד כִּכְרֵי הַפְּקָדָה צִזָּה אֶת-הָרֹאשׁ שְׁלֶכֶם אֵצֶל זֹאת
יֹלֵא שְׁכָרֶכֶם כִּי מַעֲתָה וְעַד עֹולָם כֹּאשֶׁר יִהְיֶה מְרִיצָה וְעַקְסִים מִכָּת
הַחֲסִידִים וְהַמִּגְדִּים חֲסִידֵי יָד הַחֲסִידִים חֲמִיד עַל הָעֲלִיוֹנָה וְכֵן הִים
צְשׁוּהָ"ר צְשׁוּהָ הִהִיא גִּגְזָה אֹור לֹא אֹור מְלֹחֶלֶח כִּי רָצִינוּ הַקְדוּשׁ שֶׁצֶק
לָנוּ הַחִיִּים וְהִוא עֹלָה לַמִּנְחֹת . מִמִּילָא חֹכֵל לִהְצִין כִּי יִקְוִיִּם כָּל אֲשֶׁר
אֹמֵר וְעִ"כ נִחְתִּי לָךְ זֹאת לְשׁוֹד דְּצָרִים כִּי לֹא חִירָא לִיקַע לְצִית הָאֲקִסְתָּה .
עִ"כ דְּצָרֵי הָרָצ ז"ל לִהְחֲסִיד ר"ע ז"ל :

וְזֹאת הִיחָה הַקִּמְחָה פַּעַם רֹאשׁוֹנָה מִהַמְּגִיד אֲשֶׁךְ קָמַךְ אֶת הָרָצ
כֹּולָם לִפְנֵי הַתְּחַלְקוֹת קָרָא אֹותוֹ וַיִּסְמֹוך יָדָיו עֲלָיו וַיֹּאמֶר
לֹה עַל פִּיך יִשָּׁק כָּל מַדִּינֹת רִיִּסִין וְחִזְכָּה שִׁיקְצֵעוּ הַלֵּכָה כְּמוֹתֵךְ כֵּן
שָׁמַעוּ מִפִּיו תַּלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים זִי"ע אֹמֵר

עֵתָה נִקְסַר אֶת אֲשֶׁר קִיפַר הָרָצ צְעִמְנוּ צִיִּים יִיטוּ כַסְלֵיו שָׁהִים
דָּרְכוּ חֲמִיד לַעֲשׂוֹת קַעֲוֹדָה צִלִּיל יִיטוּ וְהִיה שָׁמַח וּמִשְׁמַח וְהִיה
אֹמֵר חֹדֶשׁ הָרָצָה אֵךְ פַּעַם א' נִשְׁתַּהֵם לְצוֹא וְהַמְחִינוּ עֲלָיו כָּל הַחֲסִידִי עַד
שְׁעָה ג' אֲחֶר תֹּלוֹת לֵילָה וְכֹאשֶׁר צֹא רָאוּ כָל הַחֲסִידִים וְהִנֵּה טָרוֹד צְעִמְנוּ
רַעֲיוֹנֵינוּ מֵאֹוד . וְכֹאשֶׁר יִשָּׁב אֵלֶּל הַשּׁוֹלֶחֶן אֹמֵר חֲתִי לִי כִי הִלְלֵתִי
אֶת גִּפְשׁ יִשְׂרָאֵל מִמּוֹת כִּי צַעַת הַיּוֹתִי צְמַעְזָרִיעֵשׁ הִיחָה אֲלֹמֹנָה אֶתֶּת
אֲשֶׁר הִיחָה מִחֲמָה לִי חֲמִין צִכֵּל יוֹם וְגַם הִיחָה כּוֹנֶסֶת הַצְּגָדִים אֲשֶׁר
לִי וְהִיה לֹה צָן נֶעַר כֵּכָן יִיד שְׁנִים מוֹפֵלֵא צִלְמֹודוּ + וְפַתְחֹאם פַּתְחוּ
נֶעֱרִי גֹוִים מִצִּית הַתְּפִלָּה שְׁלֵהֶם שִׁמְמִיר דָּתוּ וַיַּפֵּת הַנֶּעַר וַחֲכָךְ כֹּאשֶׁר
נִתְרַלָּה לֹהֶם הַוִּצִּלּוֹהוּ לְצִית הַתְּפִלָּה שְׁלֵהֶם וְקִגְרוּהוּ צְהַעֲלִיִּי הַגְּזוֹם
אֲשֶׁר צִצִּית תְּפִלָּתִי וְכִכְתָּה הָאֲלֹמֹנָה מֵאֹוד לִפְנֵי וְרִלְחָה לִשְׁכִּינִים לְרָצִינוּ
וְלֹא הִכִּיסָה מִשְׁרָחוּ פוֹלִיעַ כִּי הִים רָצִינוּ חֲלוֹשׁ אֵז מֵאֹוד וְנִחְתִּי לֹה עֹלָה
כִּי חִצָּא לְצִית מוֹרֵי צִיִּים הַשְּׁקִי לַעֲמַת עֵרֶב אֲשֶׁר אֵז הַוֹלֵךְ פוֹלִיעַ לַמִּרְפֵּץ
וּמִצְקָם אֹותִי לִהְיוֹת שׁוֹמֵר הַפֶּסַח עַד צוֹאָן וְאֵם תְּצוֹא אֵז אֲגִית אֹותָה
לִכְנוֹת

שבחי הרב

לכנוס למורי וגם אמליץ עוצ עצורה וכן עשקה ותצא ומספר למורי
כל הנעשה עם צנה . וגם אנכי אמרתי לו כי הוא עלם יקר בו
דילו עליה מורי שתלך לציחה והוא ילא חיקך לזוש צגגדי שבת והתחיל
לומר תורה על פסוק נפש כי תחטא ועל השבת ההוא היו מהרצנים
שכתבו למיל והכינו א"ע כצר להתפלל ולצשו הצגדי לבן . וכאשר
שמעו כי אדמו"ר אומר תורה צאו כולם ופשוטו את הצגדי לבן
והיה הדבר הזה לפלא צעיניהם מאוד כי לא הי' דרכו כך מעולם
וכאשר קיים מורי את דבריו הלכו כולם להתפלל ולצשו את הצגדים
אצל מורי לא התמהמה וכומו רצע שעה נכנס עוד הפעם ואמר
אמר על פסוק נפש כי תחטא . והתלמידים הוכרחו עוד הפעם להפשיט
את הצגדים וכן הי' ד' פעמים פשוטו ולצשו התלמידים את צגדי
השבת (כי לא הי' לוצשים לפני מורינו צגדי לבן) ומורי דרש רק על
פסוק הכ"ל . ואח"כ צלילה אחר עוד ג' פעמים דרושים נפלאים על פסוק
הכ"ל והתלמידים התפללו מאוד ע"ז ואך צפעם השציעית כשאמר מורי
תורה נתהווה רוח חזקה מפרק הרים ומשבר קלעים . וכשקיים מורי
תורתו שמענו קול הכאס צהמלון הסתור כאלו זרקו אצנים גדולים
עליו . ויאמר לי מורי לך הוליד את הנער לאמו . והלכתי לסוף
ומלאתי את הנער עומד אלל החלון ולקחתי אותו צידו והולכתיו לאמו
וכאשר שב נפש הנער אל קרצו שאלתיו כי יספר לי מה הי' לו . ויספר
לי הנער כי קגרהו צעליית צית הפלתם עם עוד נער אחד מנערי
הנכרים וגם היו לפניהם משקאות ומאכלים . והי' משחק עם הנער
כל יום ששטי ויהי לפנות ערב נפל דעתו של הנער מה הוא עושה
פה ויתמרמר מעט אצל חיקך שמה משקה המשכרת להפיק לענו
וירחיק את הדבר הזה מרעיונו . אצל צעור רצע שעה נפל דעתו
עוד הפעם כי לא עוצ הדבר אשר הוא עושה ויכנוס הדבר צלצו .
ויתמרמר ויקס הנער את הכניור כי היה יודע נגן צרינור ויחשוב
להפיק לענו צצאת . וכן היה . הקילור צפעם הרציעי וצפעם החמישי
מתמרמר מאד עד כי לא היה יכול לצול ויך מאוד צמר נפשו על
אשר קרה לו כאלה וירלה ללאת לסוף ולצרות אצל הדלת היה קגור
וינסה בכל כמו לצבור את הדלת ולא יכול ונגמר דעתו להשליך את
עלמו מחוך החלון ואף כי יתקסן אצרו כי היה גבור העלי מהאנץ
בשגשים אמות אעפ"י נחללה למות עלהיות גוי . ועכ"ז נחגבר

שבחי הרב

ילדו עליו זהסיחו אהו כי מהר יצרח . אכל צפעס הששי נחגצר על
ילדו וישליך עלמו מחוך החלון אכל צחקד האל מחמת הרוח קערס
אשר היחה לא נפל לארץ כ"א הרוח נשאו להלך צחלר וכס עמד על
רגליו אכל גם צחלר היו כל הדלתות קגורים וקציבות
החלר היה גדר גזוס כעשרים אמות ולא ידע מה לעשות ויתרפק
לעלות על הגדר ולא יכול אכל צחלר צחוך כך מלא מקום שיוכל להאחז
לעלות מעט וכאשר עלה נסתוו עוד דוס קערה גדולה וישאחו הרוס
עד לפני החלון של מורי . כן סיפר הרב צצואו צלילה לפני ה'נשים
והיחה פליחה גדולה צעיני כל החסידים מה הוא מקשר עתה
המעשה . וע"כ עמדו מארצים מהחסידים כל הלילה ללל הפתח
מסדר הרב וכאור הצוקר ראו והנה איש אשר קשר את ראשו ולדעיו
צמטפתח ילא מחדר רצינו והצינו כל החסידים כי הרב כיון צאומר
חיסי לי כי הללתי בו על הנעשה עתה מענין הזס וסיפר המעשה
מעצר וכיון להוה .

יודי כאשר הניח ה' לו מכל היליקים מצית ומחוך ועצר עליו כל
מה שדברנו עד כה מישראלים ומאנים ישראלים : ציקס
הלדיק הזה ליטב צשלוה ללמד זעת את העס ולנחותם צדרך ה'
והרציץ תלמידים חכמים וקדושים ותמלא הארץ דעה את ה' . אכל
ידוע מארצ"ל הלדיקים מצקשין ליטב צשלוה צמוס"ז בו קסץ עליו
רובזו של הרס"ק צוק ר' צרוך ז"ל ונתכווס מריצה חדסה צינו וצין
ר' צרוך עצור מעות ארץ ישראל אשר הרב קינץ מעות איי הרבס
ועשה קדרים חדשים עוצים כי כל איש על מקומו יצא צשלוס והרב
ר' צרוך רלה להנהיג צקדר אחר . וע"י מלשינים נתכווס צמוס"ר
מחלוקות גדולה צינהס והשנאה קלקלה השורה כי מחמלה צעת אשפ
הדעים הרב את קסר ההניא נחן ר' צרוך עצורו אדוס זסס
ואח"כ דצרו דצרי נרגנות צע"ז . ומחמלה פתח הרב צשלוס ונקס
לעולנטשין למקום משכן קודש של הרב ר' צרוך הנ"ל ונחלרן אל
ודצרו צאהבה ורעות . אכל כאשפ ילאו לעייל מחוך לעיר נתכווס
מריצה ציניהס לא ידע שוס איש על מה ולמה ונתמזקס המריצה מלא
מיוס יוס וכל הירדעי סן יודעים ומעירים כי היו צזה קודות עליונ'
נוראים ואמר צע"ז הרב הקדוש האצ"ד דק"ק סמעלניק שסיס
יסיס

שבחי הרב

ישיש מחלמידי הצעש"ט כי המריצה הזאת הייתה כמו שמלינו בגמרא
מעוצדא אשר עשו את ר' אליעזר בן עזרי' לנשיא ואחוספו ר' מאוס
ספקלי צצהמ"ד וחלש' דעתי דר"ג ואחיו ליה צחלמא חלבי חירי דחליין
קיטמא . ומסיק הגמרא ולא היא לפאשי לערא דר"ג הוה . וכן
היה פה כי מחמת שהרב הצהיק וליצן את דרכי העבודה אשר כל עין
מצין שצחם והללם חלשה דעתי' דהרב ר' צרוך עד שהראו לו מן
השמים להפיץ לערו חלבי חיר' כו' ולא היא וד"ל .

והנה מדי עבר הרב לעולטשין נזקק לבקשת אשה אחת לשלם
לה טובה תחת טובה כי צעת אשר ישב הרב צמאסר
צפעטערקצורג פעם הראשון הייתה שמה אשה אחת שמה
וויטיל אשר הייתה פרנסתה מקבלת מכתבים מהפאקט והיהודים אשר
היו שם צעת ההיא היו מקבלים כל המכתבים מידה וגם היו שולחים
כל ידה והיה לה אז זקן צפעטערקצורג שמו ר' חיים והיה נוטה
ללד החסידים ובקשו אוחיו עדת החסידים שיצקש את צחו שתשתדל
ע"י שומד כי לא יראו לך המנגדים את המכתבים ששולחים החסידים
על הפאקט . וגם שחעלור את המכתבים שיגיעו אליהם עד כי
יראו אנשי שלומונו מה כהוצ צהם וכן עשתה . וכאשר ילא הרב
ממאסרו אמר דדרך הללה חיים ויטיל הועילו לו צחצחולתם אשר
נתן ה' צלצם להולאני מואסרי . ואח"כ קצעה וויטיל ה"ל דירחה
צכפר לא רחוק מעולטשון וכאשר שמעה כי הרב יקע לעולטשון חתמה
עליו צעיר אחת מעיירות הקטנות כי הייתה לה צת אחת קטנה אשר
נפלה ממקום גבוה ונקצה את לוארה והיה לה נקצ צוושט וכח'אשו
ממנה כל הרופאים מה גם כי צעלה היה קומר משוורים וצעת ההיא
היופלים שוורים הרבה צכלקציבותיהם ולשני הצקשות האלה חכמה
לבקש את פני הרב . אזל כאשר צא הרב לעיר ההוא היה דומק
גדול מאנשים רבים מצני עמינו אשר צאו לשחר את פני הרב . וע"כ
לא הניחיה שומרי הפתח להכנס אליו אזל היא דפקס צדלתו לאמר
הושיעה לדוני לוויטיל אמתך וכאשר שמע הרב את שמה הזכיר חיבב
על מעשיה ולידה להכניסה וכאשר נחנה לו הפיתקא הכתובים צה
צקשתה . אמר פה שני צקשות ולריך לשני פיתקות ויכתצו שני פיתקות
ויאמר לה הרב עד צואך לציתך אחרת צתך ולצעלך חלום משמי שאתרי
מכרו

שבחי הרב

מכרו את השוורים לא יסחור עוד עם שוורים . וכן הים כי כלש
צאצא לניחם ראה את צהר צריח ומזקה כי נחמסם שנה ולא
נשאר כ"א כושם קטן מקום אשר ה' הנקב לכל בעלה ה' מעקורציו
של הר"ר ברוך ולא רלה לשמוע להרצ וע"כ ה' עולה ויורד כל ימי
סייו ובכל עשך שני שנים נשדף כל אשר לו ואח"כ הדוים עוד וכן
ה' עד יום מותו וזה ה' מידע גדול צעיני כל אשר הכינו את הרב
כי לא ה' דרכו להשחמם צמופתים כלל .

וידוי כאשר נתעכבה המחלוקות בין הרב ובין
הר"ר ברוך ז"ל עד אשר קבע הר"ר ברוך דירתו בק"ק
מעזיבו . והרב נסע אז להשתטח על קבר הבעש"ט הקדוש ז"ל
וכאשר הגיע השמועה כי הרב לא רחוק הוא מהעיר ירד הר"ר
ברוך מעלייתו מקים אשר ה' משכן קדשו תמיד והתיצב בבית
הגדול אצל השולחן ובה עמד על רגלי לא מש ממקומו עד אחר
שהלך הרב מביתו כאשר נספר : פתאם שלח הר"ר ברוך שיסגירו
את פתח הבית עלמין כי אינו רוצה שילך הרב על קבר זקנו
הבעש"ט והרב לא ה' עוד בעיר : אח"כ שלח עוד הפעם דר'
ברוך כי יפתחו את הפתח כי אמר אין אני ירא ממנו והרב
לא ידע מהסתימה והפתיחה ותיבף באשר בא לעיר הלך
להטביל עצמו בנהר ושם ה' בור עמיק מכוסה במים ונתיראו
העם נאשר נהרו מכל פינית לראות את הרב ואת אשר יעשה
פה) כי לא יפול אל הבור אבל מרוב האימה אשר איים
עליהם שתקו ולא הגידו דבר והרב נכנס ויצא בשלום ואח"כ
הלך על הבית עלמין וכל ההמון הרב הלכו אחיו וכאשר
נכנס לפתח הבית עלמין רצה השמש לידך אתו להראות לו
מקום הציון אבל הרב אמר לו איני צריך כי מעצמי אכיר
את ציון הבעש"ט הקדוש גם כל העם עלו על הגדר מהבית
עלמין לראות מה יעשה שם אבל הוא נשען מעט על מטיהו
ואח"כ הטה בידו להעם ונפל עליהם פחד גדול וירדו כולם
לא נשאר מהם עד אחד אז הלך הרב לבדו על הציון ועשה
מה שעשה ואח"כ בצאתו שם ידו הימנית על עינו : והלך
לבית הר"ר ברוך ז"ל ויעמוד מעבר השני מצד השולחן ולא
נגשו זה לזה ותיבף כאשר נכנס לביתו צעק אל הר"ר ברוך מה
תאכו

שבחי הרב

תאבו ממני וטען כך בערך רבע שעה בחתלהבות עצומה וכאשר סיים את דבריו פתח ר' ברוך לטעון וכן ה' ג' פעמים ולא נכנס אחד לתוך דברי חבריו ואח"כ אמר הר"ר ברוך איך תעיוז לריב אתי הלא אני נכד הבעש"ט ויען לו הרב אתם הנכם נכד הבעש"ט בגשמיות ואנכי נכדו ברוחניות כי כל המלמד את בן חבריו תורה כאלו ילדו אהו"ל והמגיד הגדול היה תלמיד מבהק להבעש"ט ז"ל ואנכי הייתי תלמיד ימובהק להמגיד : אז אמר הר"ר ברוך הלא זה שלשה רבע שעה אשר אתם מדברים ועוד לא הזכרתם בדבריהם שם שמים ויען לו הרב יש לנו מגילה אשר אנחנו מחויבי לקרוא אותה בכל שנה ואם אינם שומעים תיבה אחת ממנה אינם יצאים י"ח ובה לא היזכר שם שמים אז צעק הרב ר' ברוך הלא אנכי לבוש בתפילין של זקני הבעש"ט איך לא תתביישו ממני ויאמר הרב התפילין פסולים יפתחו איתם ויראו כי כנים דברי ותיכף פתח את התפילין ומצאו חסר אות אחת שלא הי אפשר לתקנו ואז צעק הר"ר ברוך זעקה גדולה כי הרב חסם מאתו אות מהתפילין שלו בשעה הזאת וידאג מאוד מאוד אחרי התפילין של הבעש"ט ויריבו אז בחזקה ובה הלך הרב מביתו וישב על העגלה לנסוע לדרכו ובהיותו בדרכו הגידו לו כי ה' שריפה בביתו ונשרפו הרבה כתבים מהש"ע שלו (והם כמה החסידים עתה מכל ההלכות שלו אשר בעוה"ז נשרפו אז כי הוא חיבר על כל הד' שו"ע כאשר הזכרנו למעלה) ויצטער הרב מאוד עליהם ויבך מאוד ואמר כי אין לאל ידו עתה להשלימם מחולשת כחו ומאפיסת הפנאי וגם אצל הר"ר ברוך מתה בתו בשנה ההוא ובוה נראה כמה קשה היא המחלוקת אשר שני גדולי עולם כמוהם גרמו הרבה הפסד לכל העולם ואם כי לא היתה מריבה פשוטה ולא הי' תכלית מגמתם על עניני גשמים כלל כמובן לכל בר דעה ועכ"ז גרמה רעות רבות גם בגשמיות אף כי הי' מחלוקתם בבירור ברור לשם שמים ומזה די והותר שיקה מוסר כל אדם להיות זהיר ברוחו לא ליצא לריב מהר והי' צילנו מכל פגעים רעים ויגן זכות הקדושים האלו עלינו לדור דורים אמן :

שבחי הרב

עתה נספר סדר ההשתלשלות עד פטירת רבינוה' זי"ע

ויהי בשנת תקע"א בעת אשר היה מלחמת הצרפתים עם הרוסים התפלל רבינו בשלום המלכות כי לא אבה שיכנסו הצרפתים לרוסיא כי אמר אם יהיה מדינת רוסיא תחת ממשלתו הצפרתים תתרבה האפיקורסית וע"כ נתחזק בתפילתו נגד הצרפתים והרה"ק ר' שלמה מקארלין התחזק בתפילה שתגבר יד הצרפתים וכאשר הציקו זה לזה נתראו פנים והי' המדובר ביניהם שמי שיקדים עצמו לתקוע בשופר ברה"ה משנת תקע"ב הוא יהי' המנצח והשני יהי' המנוצח ולא יתנגדו זה לזה בתפילתם וכן הי' כשבא ר"ה נזדרז הרב ר' שלמה הנ"ל בזריזות עצומה בתפילת שחרית ותיכף הלך לסדר התקיעות אבל כאשר לקח חשופר בידו הרגיש תיכף כי הרב כבר תקע ואמר חבל על ראב"דן ונתבהל מאוד ובעוה"ר הרגו במלחמה ההוא את ר' שלמה הקאזקין דחיל רוסי בביתו ונהנה כאשר באו הצפרתים לרוסי והגיעו עד דובראוונא ביום שבת קודש וקייסער הצרפתים הרגיש כי הרב מנגד לו כי נשמע חכמתו בין האומות וע"כ חקר אחריו והרב הידר אז בלאדיווע"כ ברח הרב ביוםהשבת עם כל בני ביתו עד קראשנע בראסיע ושם עמדו חיל הרוסים מחנה גורא ושר המנהיג את החייל (קאמידאנט) הכיר את הרב ונתן לו הרב עצה שימהר לברוח מכאן עם חילו כי הצרפתים היו מהירים במהלכם מאוד והשר ההוא נתן להרב חיל גדול לשמרו בדרך והוא ברח הלאה ביום השבת כי ביום ההוא הגיעו הצרפתים לקראשנע ברעש גדול אבל השר לא הלחם הרבה כנגדם ושמע לעצת הרב ופסע פסיעה לבר והניח להם העיר אבל גם שם לא התמהמהו הצפרתים והלכו במהירות עד שמלאנסק ושם הוא מבצר הרוסים ולעת ערב הגיעו הצרפתים לשמלענסק ושברו את המבצר וגם שמה אשר הרב לשר המנהיג את החיל כי יניחם לילך עד מאסקווע והרב ברח עם חיל הרוסים לא התרחק מכל החייל ותמיד היה רבו עם הקאמידאנט שאל יפחד ממהירות הצרפתים כי לא יועילו במהלכם במהירות באמצע

שבחי הרב

באמצע ראס"י ומראש ומקדם אמר הרב כי הקור ילחצם ויכתתם עד חרמה ;

וראיתי אני הכותב בהמכתב ששלח בן הרב יקדוש מו"ה דובער אל הרב הקדוש ר' אהרן משטראשעלע כי בעת אשר נכנסו הצרפתים למאסקווע ה"ה הרב אז בראס"י בכפר לא רחוק ממאסקווע והחייל היו שומרים אותו (והרבה פעמים היו מכתבים אליו משר המנהיג את החייל בשם הקייסער לשכם לו עצה מה לעשות והרב נחם איתו במכתב שאל ירא) ויהי כאשר הגיע הכשורה כי הצרפתים נכנסו למאסקווע נכנס הרב ר' דובער לחדר אביו ואמר לו הלא הצרפתים המה במאסקווע ומה נוחיל עוד והרב הי' לבוש בעת ההיא בתפילין . ויען הרב אל בני נשבע אני בתפילין שלי כי במאסקווע יהי' להצרפתים מפלה (כן זכרני אני הכותב אשר ראיתי בההעתקת המכתב מהרד"ב אל הר"א . אבל לא יכולתי לכוון לשונו בדקדוק כאשר כתוב ששכי ההעתק ההוא ההוא אינו תח"כ (כעת) וכן היה כי במאסקווא היה מפלה גדולה להצרפתים וברחו משם ערומים ויחפים רעבים וצמאים ועל הדרך לחץ אותם הקור הנורא אשר הי' אז בר"ב לא עפ"י דרך הטבע כאשר הוסבן להיות בחורף תמיד וע"כ נפלו בדרך בברחם כזבובים :

אולם בחורף הדוא בעוה"ז סגר הרב את ימיו בהיותו בדרך בחורף שנת תקע"ז אשר בברחו מפני הצרפתים סבב נסיעתו בפלך הארקעו בראס"י ושם שכר הרב דירה בכפר הרחוקה מעיר האדין ששה פרסאות ושם ראו ממנו ניראות ונפלאות אשר לא ישוער במוח גשמי . ולא פסק פומי מגירסא ; כאשר כתבו בניו הקדושים בהקדמה על השו"ע והגני להעתיק השייך לענינינו פה ואיני רוצה לכתוב כל הנוראות אשר שמעתי מהסתלקותי יען כי בניו הקדושים העלימו זאת מעיני הקורא ורק רמז רמזו באמרם אחר כמה נוראית ונפלאות אשר ראינו בעינינו) אך אציג דבר אחר לדוגמא וממנו יקיש המעיין על השאר כי אחר הבדלה איזה רגעים

שבהי הרב

רגעים אחדים קודם אשר מסר נשמתו בטהרה לחי העולמים לקה עטו וכתב על הגליון המאמר נפש השפלה באמת לאמיתה כו' וההעתקה כמוסה תח"י בכתובים והוא מאמר סתום וחתום לעין הקורא ומעט מזה ביאר תלמידו הרב הנ"ל :

ואח כ שאל את אחד מנכדיו המפורסמים יחי' נצח האם אתה רואה את הקורה ויתפלא נכדו מה מהות השאלה ויאמר לו תאמין לו כי אנוכי אינני רואה כ"א כח האלקי המחי' את כל דבר הגשמי וזולתו אין אני רואה מאומה ואז אסף רגליו אל המטה ואתקטר בחד קטירא לחי העולמים : והא לך ההעתק מהקדמה :

והנה אחרי אשר זכינו בעינינו לראות אור מיפלא אור מזהיר אור נערב איר יקר אור מצוחצח אור מאיר כאיר שבעת הימים מסוף העולם ועד סופו איר האלקי הוא ניהו אדוננו מורינו ורבינו נר ישראל המאיר עיניהם של ישראל בתורה ולקרב את לבן לאביהן שבשמים יהיה אמרתו כטל לישראל כמטרא נחא וכמטרא רזיא דין גליא רזיא ומפיו אנו חיים ומטובו חיינו שפתותיו שושנים בהלכות נוטפות מור עובר ואליו יתאספו העדרים עדרי צאן קדשים תירה יבקשו מפיהו חק לישראל ה' מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו שהראה להם באספקלריא המאירה האיר הברקאי ומתחזיא מסיפא עלמא ועד סופיה גדול ה' ומהולל מאוד בעירו הר קדשו וברכנו בקול רם ונשא ברכת חכם הרזים ברוך שחלק מחכמתו ליראיו :

והן עתה בעו"ה חשך השמש בצהרים ובא השמש אל מקומו שואף ונתבקש בישיבה של מעלה : אורלים נצחו ונגנו ארון הקודש ויצתה נשמתו בטהרה אחר כמה נורא'ת ונפלאות שנראה ממנו ז"ל באותן הימים שלפני הסתלקותו לא פסק פומי' מגירס' עד יום מנוחתו ואחר שהתפלל תפלת ערבית והבדלה בחונן הרעת בדעת צלולה ומיושבת וכדיקות נפלאה במוצאי ש"ק כ"ד שבת תקענו בחד קטירא איתקט'

שבחי הרב

איתקטר ביה בקוב"ה מעודו על הארץ ששאל שאל אותו ה' לנו לפקוח עינים עורות בעקבות משיהא ועד כי בא יומו ורעוא קמיה קוב"ה לארחא בתפוחא דא ולאשתעשע בצדיקיא אליו נשא את נפשו בשמחה וטוב לבב כאשר נראה בעליל לכל העומדים שמה אשר נתפלאו וגשתוממו על המראה ואותנו עזב ביגון ואנחה נסתמו אורות החכמה ויסכרו מעינות תהום רבה נוטל כבוד מבית חיינו עמרת תפארתנו נזר ישראל צפירת תפארה : אנן מה נענה אבתריה אוי ואבוי ומה נעשה וחטאינו עשו . ה' הוא הצדיק על ה' נשליך יהבינו והוא ישלח לנו גואל הצדק ויוציאנו מאפלה לאורה ורקיצו ורגנו שוכני עפר : וישמיענו נפלאות מתורתו תורת ה' תמימה משיבת נפש אכ"ר : ע"כ *

ויהי כאשר נצחו העליונים את התחתונים והעלו את רבינו הקדוש לשמים להתענג בהדר זיו אלהי הרוחות * ואת העם עזב לאנחות : ונתיעצו כל העם אנה להגניז את ארוז הקודש ונגמר בדעתם להוליכו לעיר האדין בפלך פאלטאווע כי היא הסמוכה אל הכפר החיא מכל ערי ישראל * והובילוהו שמה כל הנאספים אליו בכבוד גדול כאשר יאתה לו ושמה גננו ארון הקודש ובונו על קברו חומה בציון מפואר . וכאשר הגיע השמועה לערי ראיסין קשרו כולם מספר מר דקרוכים והרחוקים : וה' הטוב יגן עלינו זכותו לדור דורים .

ואך את החרד אשר סגר בו את ימיו הקדושים עד היום סגור הוא אין יוצא ואין בא בו ואינו דר שם שום אדם כי הנכרי בעל הדירה ההוא ראה כי ברך ה' אותו לרגלי הרב כי הוא סכך עליו באברתו מאוד . והחזיקו בכבוד . וע"כ קדוש לו החרד ההוא והמטה אשר שכב עליה הרב עומדת היא גם עתה שם מוצעת ואינו מניח שום אדם להכנס לכד יהודי הצריך להתפלל מניהו עד אחר התפילה . כי יקר חכמת ישראל אפילו בין האומות :

ובזאת נשלם הסיפור מכבוד קדושת רבינו והוא ימליץ טוב בעדינו . לפני כסא הכבוד . ואל ישים אשם עלינו
זיין אורי

שבחי הרב

אולי גרענו מכבודו באילו הסיפורים כי לטובה כוונתנו כפי אשר יעדנו בהקדמותינו ובזכותו יזכינו השי"ת למנוחת הנוף והנפש עד יבא גואל הצדק ב"ב אמן :

וידי אחרי פטירת רבינו הקדוש מלאו מקומו הני תרי צנתי דרהבא ה"ה הרב הקדוש האלקי מוה' אהרן בר' משה הלוי הורוויץ נצר מנוע הרב הק' ר' ישעיה בעהמ"ח ספר השל"ה הקדוש והשני היה בנו הרב הקדוש ר' דוב בער זל"ה והם המה הפיצו מעיינות החכמה הוצה וביארו אמרות רבינו הקדוש עפ"י חכמת האלקית אשר נוססה בם עפ"י קבלותם מרבם הקדוש זי"ע . ואז נחלקו היום לשתי מחנות : החצי אחר הרה"ק מיהר"א והשאר אחר בנו הרה"ק מוהרד"ב . והנה פה מגמתנו לספר מתלמידו הקדוש מיהר"א אשר יצק מים על ידי רבינו הקדוש שלשים שנה ולא זו מחכבו עד שגילה לו כל תעלומות חכמתו וכל רז לא הוה אנים ליה וכל דמטמרן אתגלייא ליה ושלשה שנים קודם פטירתו סמך רבינו את ידיו עליו ויתן לו שלש חליפות שמלות ילבנות וישלחיו למקום מולדתו עיר אשזוע ושמה החל להראית זרוע קדשו והתחיל לחבר חיבוריו הקדושי (הלא המה שער היחוד והאמונה ושערי עבודה וסדר התפילה אשר בעוה"ז לא השלימו כי נלקח ארון האדקים אל השמים) ועוד היה נער הרה"א הג"ל התנכר במעלליו לכל הרוא' אותו כי על במתי הגדולה יעלה האיש הזה כי בהיותו בן ג' שנה היה דר אז אביו בכפר נאיימיל והיה הנער משחק בקיץ בחוץ עם בני גילו . ורבינו הק' נסע אז דרך הכפר ההוא למקום חפצו וכראיתו את הנער הזה עמד רבינו הקדוש אצל בית אבי הנער ר"מ ז"ל וישלח לקרוא אותו . וילבש ר"מ בגדי שבת ויצא לקראת רבינו כי חשב כי רבינו רוצה לירד לפוש פה . ויאמר לו רבינו לא בשביל זה קראתיך רק חפץ אני שתתקשר עמי בשידוכין את הנער הזה עבור בתי הקטנה פרידקע , ויען לו הר"מ כי הוא נתקשר בשידוכין כבר עבור הנער הזה עם גיסו . ויאמר לו הרב א"כ אין אחר המעשה כלום ויצו לדפוק את סוכיו ויסע משם . (וגם על האיש ר' משה הלוי הזה העיד עליו הקדוש הרי"ד

שבחי הרב

הר"ר ישראל פאלעצקער לפני הרב המגיד הגדול דמעזריטש
בתוך ההרשות אשר סיפ"י לו ממדינת רייסן אמר לו ראיתי על
כפרי אחר ר' משה מנאיימיל את הצלם אלקים בשלמות כאשר
ניתן לו וכתבנו זאת במקום אחר בתולדות הר"ר ישראל הנ"ל .

ובאשר היה הנער הוא בן י"ג שנה היה בקי גם בכל
כתבי האר"י נוסף על בקיאותו ורוב חכמתו בתורה
הנגלית ואז הביאוהו לפני רבינו הקדוש . ושמש אותו שלשים
שנה כאשר כתבנו למעלה .

והנה להציע לפני הקירא את כל הנעשה אחר פטירת רבינו
הק' בייסין ופרשת גדולת אהרן מהחל עד כלה תקצר
היריעה וע"כ אמרתי להבליג מעט על תאוותי ועוד חזון למועד
ורק דבר אחד מהנוראות הגדולים בחייתי להציג לפני המעיין
ומזה נקיש על השאר כי החלק מעיד על הכלל : הש אונך
כאפרכסת ושמע כי כנים הדברים וברורים כשמש :

בישנת תר"ה נסעו שני חסידים רבנים ומופלגים אשר כמעט
לא הניחו כמותם בדרום מדובראונא . ה"ה הי"ב ר'
משה חתן זאב ציפס ז"ל והשני מורי מלמדי להועיל הר"ר ישראל
יוסף ז"ל בעשיית להשתטח על ציון רבם אדמו"ר הקדוש מוהר"א
ז"ל לשטראשעלע , ומדי עברים דרך עיר קאפוסט אשר היא לא
רחוקה משטראשעלע עמדו עם העגלה בתוך הרחוב לאיזה דבר
הנצרך להם אז . וכעמדם בא איש המוני בפעלציל קצר וחגור
אדומה וישאלם להיכן משרת נסיעתם ויאמרו לשטראשעלע .
ויאמר האיש יהי נא מטובכם ליקח גם אותי אתכם כי גם אנכי
חפץ להשתטח על ציון רבינו . ויאמר הר"מ אליו מה חפץ
לאיש כמובם להשתטח על קברו האם הכרתם אותו . ויען להם
האיש ערי אין תיכא מרצוני לנכוע כי הוא החייני וממות הצילני
והוציאני ממעמקי הקליפות . אבל אתם אשר אני רואה אתכם
עולי ימים וזה שבע עשרה שנה אחרי הסתלקות רבינו אני
שואל אתכם מה חפצכם בהנסיעה על ציון אדמו"ר . וכאשר
שמעו האברכים את דבריו ויציקו לו מאד כי יגיד להם פשר
דבר

שבחי הרב

דבר במה החיה אותו רבינו . אבל הוא לא רצה להגיד להם
עד שר' ישראל יוסף אחז אותו בערפו ויאמר לו חי נפשי כי
לא אניחך מירי עד אשר תספר לי את כל הנעשה עמך אצל
רבינו :

וידעתי כאשר הציקו לו מאוד ויאמר אולי הוא מן השמים
שאגלה לכם היום מה שלא גליתי לשום אדם . וע"כ
הטו אזניכם כי תשמעו חדשות ונצורות אשר לא שערם אבותיכ'
הנה אנכי בעת נערותי תיכף אחר החתונה הייתי על שולחן
חותני והוא הי' דר בכפר חמש עשרה ווירסטין משקלאב
אח"כ שכר קרעטשמי ישנה אשר לא דרו בה יותר משמונה
שנה וכאשר רצה לכוון לתוכה עשו שם סגולות אשר הגידו
נשים זקנות להבנים בתוכה חתולי שחורות וכמוהם . אולם כעשרי'
קלאפטער מהבית היתה נצבת דיר ישנה אשר היו מחזיקים אותה
ללא טהורה וע"כ היו נזהרים מלעבור לפניה אפי' ביום ואנכי
הייתי יודע ספר ולא עשיתי שום מסחור ויהי היום לא היה חותני
בביתו כל השבוע וגם ביום השבת לא היה : והיה העת ההיא ימי
הקיץ ועשנתי דולקע למו"שק והלכתי לבדי למייל לפני הבית .
ורעיוני הובילוני עד בי עברתי לפני הדיר ההוא . ומיד יצא כלב
שחור ויסבבני ג' פעמים וינבך עלי' וירץ לחזרה להדיר ואנכי
נבהלתי מאוד : ורק אשר היה בי עוד נשמתו להכנס לבית
ובבית העירו אותי ועשנו אותי כעשבים להסיר פחדי ממני .
וכן אזלה הלילה עד כי שכבתי על יצועי לישן . ותיכף כאשר
ישנתי עלתה לי בדמיוני כי באו אלי שני אנשים אלהיים דייטש
מלוכש בגדי מלכות והשני היה חיגר על רגלו אחת ויטחוני
בידם ויוליכוני אתם : והביאו אותי אל מקום אשר עמד שם חיל
נורא לפי ראות עיני ועלתה לי בדמיוני כאלו שניהם המה
מלכים וכל אחד ואחד עמד עם חילו ובין שני החילות פרשו
מפת הארץ (לאנדקארט) ויקחוני וילמדו אותי חכמת המפה : מה
אומר לכם אחי תאמינו לי הלא מעת המעשה הזאת אזלו יותר
מעשרים שנים עכ"ז אם היו מראים לי עתה הייתי מכיר כל אחד
בשמו והייתי אימר חכמת המפה . כאשר הבנתיה על בוריה
בקיצור

שבחי הרב

הקיצור כה היה מדי לילה בלילה וכמה פעמים הדליקו נרות וישבה אשתי אצלי כל הלילה . אבל לא הועיל כלל כי כשהייתי קם ממשכבי היתה רטובה עלי הכתונת שלי עד כי היו יכולים לרחוק ממנה מדה מים . וכל היום הייתי חלוש וחולה אולם בכל לילה לא הי' הולכים לי המלכים הנזכרים בעצמם א שליח אחד ממשרתם הי' בא אלי והי' מוליך אותי אל מקומם ובכל לילה היו לומדים אותי מלאכה אחרת . פעם נתנו לי לרכוב על סוס פעם לטעון משא פעם לדרוך בקשת ואם לא הייתי יכול היו מכים אותי מכה נמרצה . וכל הסגולות אשר עשיתי לא הועילו כלל וגם במכשפים דרשתי ולא הועיל לי . וכה אלו איזה חדשים כי ההרגל הטביע בי להתענג מזה ולהיות מהיר במלאכתי בעת היותי שם וכל היום הייתי חולה מעמל הלילה . והנה חותני ואבי היו אנשים פשוטים ולא נסעו בשום פעם להרבנים הצדיקים . אבל כאשר ראו כי דלותי מאוד מצערי ונשחת עלי תארי ויצאו עלי לנסיע לשטראשעלע כי הכפר לא היתה רחוקה כ"א עשרים וויארסט מהעיר ונסעתי לפנות ערב לשטראשעלע ונסעתי כל הלילה וישנתי בהעגלה ולא היה לי שום רמיון אז נגמרה בדעתי כי סגולה טובה ומועילה לזה לנסוע אנה ואנה . וע"כ חזרתי רסן הסוס לנסוע לאבי ונסעתי גם הלילה השנית . אבל התנהגו אתי בלילה ההוא כאשר מתנהגים אתי בביתי ואז ראיתי בחוש כי יריאים המה משטראשעלע וע"כ נהגתי נסיעתי לשטראשעלע והיום אשר אשר באתי הי' יומא דפגרא . וע"כ הי' יושבים כל החסידים הרבנים הגדולים היינו הרב הגדול ר' אברהם שיינעם משקלאב ורבני דובראוונע ומכל העירות בבית הגדול (שאלי) של רבינו והיו מחכים עד יצא רבינו מחדרו . אבל אנכי שחתי מר נפשי לפני ר' בער משרת שלו ונתתי לו תשורה והניח אותי לכנום אלי . ויהי כאשר נכנסתי למקום קודש הקדשים לחדרו פנימה חלץ אז את תפילין דר"ת וחביתי אצל הפתח וכאשר עשן הלודקע קרבתי אליו ויתן עיני עלי מה לך מה תאבה וספרתי לו כל הנעשה אתי ויהי כהתמי לדבר ונשאתי עיני להביט

שבחי הרב

להביט בפניו והנה פניו בוערות כלפידים והלולקע נפלה מידו ויקם ממקום מושבו וירץ בבית אחת הנה ואחת הנה ובִּידו הימנית היה שוחק את מצחו ובדרך הילוכו צעק בזה"ל (ווי קומט אפגם צי אנשמה) ואנכי כאשר ראיתי צערו בכיתי ממעמקי לבבי ואין איש זולתי בחדרו וראיתי כי הוא שוחק את מצחו בכח אשר עוד מעט יותז מדמו על הקיר ובה התמחמה כערך רבע שעה . אח"כ נגש אלי ואמר לי אתה אומר שמע ישראל בן עניתו בבכי ויאמר לי אתה מבין הפירוש מזה . ויפרש לי הרב את הפירוש של אחד מה אומר לכם אחי זה עשרים שנה אשר שמעתי מפיו ועוד חקוקים הדברים בלבי כאילו שמעתי אתמול כי פירש לי כלשון פשוט מאוד וקבע בלבי אחדות הבורא כי אין שום מקום שאין שורה שם אחדותי ית' . ואח"כ אמר לי סגולות מה שאעשה (והסגולות לא רצה לגלות) וצוה לי שקודם השינה אסתכל באוזה ספר ובה אמר לי חזור הדברים שאניד לך כל היום עד כי יהיה שגורים בפיך גם בלילה ובוה"ל צוה לי לומר כאשר אראה את המחבלים (דער רבי האט גיזאגט איר זאלט מיך ניט צעפען דער רבי האט גיזאגט איר וועט האבן אפסק אז איר וועט מיך צעפען) כה צוה לי אדמו"ר לחזור על אלו הדברים כל היום עד שיהיו שגורים בפי שיהיו שפתותי דובכות אותם גם בעת השינה . ואח"כ דיבר על לבי ונחם אותי והבטיח כי מעתה לא יפחידו אותי חבילי טהורין וכל החסידים והרבנים אשר ישבו בבית הגדול בראותם כי רבינו התאחר מהעת אשר יעד להם קרבו כולם אצל הפתח והפתח הי' סגור אבל רבינו הרגיש בהם ופתח את הפתח והטה ידו אליהם שילכו ונתפלאו כולם על מה הוא מדבר עמי זמן רב כי ידעו כי אינני בר הכי וע"כ כאשר יצאתי הלכו כולם לקראתי לדרוש מאתי מה היו הדברים אבל אנכי לא גליתי לשום אחד מהם :

ויך' כאשר באתי לביתי עשיתי כל הדברים אשר צוה לי רבינו וחזרתי בפי את הדברים הנ"ל ובלילה כאשר שכבתי לישן הסתכלתי בעין יעקב וכאשר נהיה שנתו עלי והיתי נים ולא נים . ראיתי במחזה באו עוד הפעם שני האנשים אשר

שבר

אשר באו אלי בפעם הראשונה . וזו כאשר הורגלו עמי
ויעמדו הרחק ממנתי כעבדא קמי מארי ויאמרו אלי בוא עמנו
ואנכי הגרתי להם הדברים אשר שם אדמור בפי והנה הדייטש
נראה לפני תמיד לאיש טוב והוא פסע תיכף פסיעה לבר ולא
ענה לי דבר וחצי דבר אבל החיגר רקע ברגלו וחרק בשיניו
ויצעוק בקול מר מי הוא הרבי אשר אשמע בקילו . אבל
אנכי אמתי להם עיד הפעם הדברים הנל ; והמה נצבים מרחוק
יראים לגשת אל ממתי ויתיצבו כך כמו רבע שעה אח"כ התחילו
לדבר עמי בטיב והבטיחו לי כי יעשו עמו טיבות רבות ויעשוני
למלך בלדות וכהנה דברים רבים אבל אנכי חזרתי על הדברים
הנ"ל שנית ושלישית עד כי רגזו וכעסו שניהם ודפקו בדלת
הבית עד כי שמעו כל אנשי הבית ונעלמו מעיני ואז הקיצותי
לקול הדפיקה וספרתי הדבר ל לבני ביתי כי ב"ה אין שום
חשש . כן סיפר האיש הנ"ל בפני החסידים ר משה ור'
ישראל יוסף הנ"ל ויתפלאו האנשים וישתוממו ויודו לה כי
נגלה להם סיפור מרבינו אשר לא ידעם איש זולתם ואז לקחו
האנשים אותו בצוותא לנסיע אתם על ציון אדמור ;

ויידי לשנה השנית נסעו עוד הפעם חאנשים הנ"ל על הציון
דרך קאפיסט ובבואם אל העיר ספרו להם כי זה שני
שבועות אשר מקרה חדשה קרה בעיר כי איש אחד נתעלה
פתאום ולא יכלו להעיר אותו עד כי דמו כי הוא מת ויניחו
אותו על הארץ כנהוג וב"ב הספידו אותו ויכינו תכריכין ופתאום
כאשר אזלו כד שעות מעת התעלפותו קם על רגליו ויחי ולא
היה חסר לו שום דבר והיה בריא אולם לבד אשר ישב שלשה
ימים בביתו כי היה ירא מעין הרע . וילכו החבירים לראות
את האיש וכאשר ראו נתבהלו כי הוא האיש אשר סיפר להם
בשנה העברה את הסיפור הנ"ל וכאשר ראה אותם אמר להם
אחיי ורעי ראו נא והביטו כמה גדול כח אדמור זה י"ח שנה
מעת הסתלקותו ואנכי לא הזהרתי השנה הזאת לעשות כפי
הצווי מאדמור עד כי לא היה לי פנאי ונפילתי שרוד בין החיצונים
מעל"ע שלם אבל בחסד האל נצלתי מהם והנני בריא אולם ;
ובזאת

הרב

ובזאת נסיים סיפור יידי הוא להעיר לב המעיין
לידע אפס קצחו מפרשת גדולתו ואם נרצה לכתוב
את אשר קרה עוד בימי חייו מזה הענין תקצור הידיעה
מה גם כי לא היה דרכו לרשתמש במופתים רק על צד ההכרח
וד"ל - ועתה נכתוב אפס קצחו מפטירת הרב הקדוש מוהרא"ה לנן
ערן העליון ז"ע :

ידידי ביום הושענא רבה בשנת תקפ"ט התפלל הרב לפני
התיבה בדרכו תמיד אשר דלג פזו ורקד בעת תפילתו
כי היה אז נכור כארי נואף כי המפורסם אין צריך ראייה עב"ז אציג
לפני הקורא דבר אחד לדוגמא : פעם אחת היה הרב בעיר לעפלע
והיה חולה אז ברגליו כי היה לו על רגלו מכה שקורין רוז
ולא היה יכול לעמוד על רגליו וע"כ ישב והתפלל ואך כאשר
הגיע לשמ"ע רמז למחותנו ר' דוד ולחתנו ר' ליב כי יתמכו
אותו בידם מעט עד אחר ג' ברכות הראשונות . ותמכו אותו
בידם מזה אחד ומזה אחד . אבל כאשר התחיל להתפלל
קפץ הלאה מעל השולחן והיה רץ בבית אחת הנה ואחת הנה
בעת התפללו בהתלהבות עצומה וחתנו הג"ל היה הולך אהרי
לשמוע מתי יגמור תפילתו כי היה מתפלל בחשאי והבין חתנו
כי כאשר יגמור תפילתו מחמת כאב הרגל יפול ויתעלף וכן
היה באשר סיים תפלתו נתעלף : ראה קורא נעים איכבה עובדים
יראי ה' את ה' אבינו הו"ר הג"ל גמר אז תפלתו בשעה ד' אחר חצות
ואת הלולב שבר לרצוצים ובלילה הלך להקפות .
גם כן בדרכו ואחר הקפות שכב על מטתו והתחיל לומר תורה
על פסוק ביום השמיני שלח את העם . ובאמצע המאמר אמר
להרב ר' אברהם שינעס כי הוא יסיים התורה והוא אתקמר
בחד קטירא לחי העולמים . ומסר נשמתו בטהרה ועלה
לנן ערן העליון למנוחה ואותנו עזב לאנחה : זכותו יגן
עלינו בזה ובבא שנזכה לראותו כאשר יקיצו שוכני עפר בביאת
משיה צדיקנו ב' ב' אמן :

תב ונשלם

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד